

Horizont Közösségközpontú Általános Iskola
Pedagógiai Program

Egerszalók

2016.

Legitimizáció

A Horizont Közösségközpontú Általános Iskola pedagógiai programját az intézmény nevelőtestülete 2016. év május hó 23. napján tartott értekezletén elfogadta.

Kelt: Egerszalók, 2016. május 23.

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

Aláírással tanúsítom, hogy a Horizont Közösségközpontú Általános Iskola pedagógiai programját jóváhagyom:

Kelt: Egerszalók, 2016. május 23.

.....
Balogh Irma
igazgató

Mint a Horizont Közösségközpontú Általános Iskola fenntartójának és működtetőjének döntésre jogosult képviselője aláírással tanúsítom, hogy az iskolát fenntartó és működtető Zöld Horizont Nonprofit Kft. az iskola pedagógiai programjával egyetért, az abból adódó jogszabályi előírásokon felül rá háruló többletkötelezettségeket vállalja.

Kelt: Egerszalók, 2016. május 23.

.....
Magyar Ádám
ügyvezető

Tartalomjegyzék

Az alapítás előzményei	7
1. Pedagógiai munkánk alapelvei és értékei	8
1.1. Közösségközpontú szemlélet	8
1.2. Személyközpontú szemlélet.....	9
2. Pedagógiai munkánk céljai és feladatai.....	10
3. Pedagógiai munkánk eszközei és eljárásai	11
3.1. Pedagógiai munkánk eszközei és eljárásai megválasztásának általános szempontjai.....	11
3.2. Munkaformák, módszerek	12
3.3. Speciális tantárgyak	13
3.3.1. Téma napok, témahetek, projektek.....	13
3.3.2. Szakkörök	14
3.4. Életszerű helyzetek	14
4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
5.1. Együttműködés és kapcsolattartás a pedagógusok között.....	16
5.2. Együttműködés és kapcsolattartás a szülőkkel.....	16
5.3. Kapcsolattartás az intézményi partnerekkel.....	17
6. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	17
6.1. Egészségkép az iskola szemléletében.....	17
6.2. Feladataink az egészségfejlesztés és környezeti nevelés érdekében.....	17
6.3. A testnevelés és a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában	18
6.4. Az egészség- és környezeti nevelés színterei	18
6.5. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	18
6.6. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása	19
6.7. Gyermekvédelem az iskola pedagógiai módszereiben	19
7. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	20
7.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	20
7.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	21
8. A pedagógusok felvételének lépései	22
9. A pedagógusok továbbképzésének rendszere	22
10. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	23
10.1. Tehetséggondozás.....	23
10.2. Az egyéni tanulási utak megtervezésének célja	24

11.	Tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai	25
12.	A gyerekek felvétele	25
12.1.	A felvétel és az átvétel más iskolából	25
12.2.	Távozás az iskolánkból.....	26
13.	A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	26
14.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	27
15.	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	27
16.	Szöveges értékelés –árnyalt, fejlesztő értékelés.....	27
16.1	A fejlesztő értékelés szinterei a tanulási folyamatban	28
16.2	Tantárgyi követelmények, értékelés	29
16.3	A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok.....	30
17.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.....	30
A Horizont Iskola helyi tanterve (Pedagógiai program 2. rész)		31
A választott kerettanterv megnevezése		31
1.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	31
1.1.	Nevelési, oktatási célok	31
1.2.	Motiváció és felelősségre, önszabályozásra nevelés	31
1.3.	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	32
1.4.	Harmonikus személyiség	33
1.5.	A kor igényeinek megfelelő és értékálló tudás	33
1.6.	Egyetemes kultúra közvetítése.....	33
1.7.	Tanulás és munka	34
1.8.	Tájékozódás, véleményformálás, cselekvés	34
1.9.	Teljesítmény ösztönzése	34
1.10.	Természet, társadalom, kultúra	34
1.11.	Kultúra és az élővilág	34
1.12.	Cselekvő elkötelezettség: az igazságosság, a jó és a szép	34
1.13.	Szülői vélemények és javaslatok befogadásának fórumai	34
1.14.	A testi és lelki egészségre nevelés.....	35
1.15.	Közjóra való törekvés megalapozása.....	35
1.16.	A családi életre nevelés	35
1.17.	Önkéntesség, felelősségvállalás	35
1.18.	Tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítása	35
1.19.	Önismeret, erkölcsi ítélet, társas kultúra fejlesztése	36
1.20.	Család, közösség és munka világa	36

1.21.	Állampolgárságra, demokráciára nevelés	36
1.22.	Erkölcsei nevelés	36
1.23.	Fenntarthatóság, környezettudatosság	37
1.24.	Pályaorientáció.....	37
1.25.	Gazdasági és pénzügyi nevelés.....	37
1.26.	Médiatudatosságra nevelés	38
1.27.	A tanulás tanítása	38
1.28.	A mindennapos testnevelés	38
1.29.	A mindennapos művészeti nevelés	39
1.30.	Az idegennyelv-oktatás	39
2.	Foglalkozások, óraszámok	39
2.1	Az egész napos neveléshez kötődő nevelési-oktatási program.....	40
2.2	Választható tantárgyak (és az ehhez kapcsolódó pedagógusválasztás szabályai).....	41
2.3.	Projektek, témahetek.....	41
2.4.	A projektek közös jellemzői	41
3.	A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógus választás szabályai..	42
4.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	42
5.	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket.....	43
5.1.	Az értékelés viszonyítási alapja.....	43
5.2.	Napi szóbeli visszajelzések	44
5.3.	Rövidebb írásbeli visszajelzések.....	44
5.4.	Negyedévi és háromnegyedévi értékelés	44
5.5.	Egy félévet áttekintő írásos pedagógusi értékelés.....	45
5.6.	Érdemjegyek.....	45
5.7.	Tesztek, versenyek, egyéb mérések.....	45
5.8.	Az értékelés alapjául szolgáló kiegészítők.....	45
5.9.	Az értékelés megjelenése a bizonyítványban	45
5.10.	A jutalmazásról.....	46
6.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	46
7.	Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait.....	46
8.	Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei	47
9.	Foglalkozásaink tematikái és követelményei	47
10.	A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések.....	48

10.1.	A pedagógiai program érvényességi ideje.....	48
10.2.	A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata.....	48
10.3.	A pedagógiai program módosítása.....	49
10.4.	A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala.....	49

Az alapítás előzményei

A Horizont Közösségközpontú Iskola létrehozásának gondolata lelkes szülők és innovatív pedagógusok fejében született meg. Ebben a tette kész társaságban 2015 áprilisától műhelymunkák keretében heti rendszerességgel egyeztettük pedagógiai nézeteinket, illetve megosztottuk tapasztalatainkat. Külföldi és magyar oktatáskutató szakemberek segítségével megismerkedtünk különböző nevelési módszerekkel. A beszélgetések során egy olyan iskola képe körvonalazódott, amely módszertanában és szellemiségében a szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú iskolakéval megegyező.

MÓDSZER ÉS SZEMLÉLET	HATÁS ÉS KÖVETKEZMÉNY
Élethosszig tartó tanulás (LLL), az egész életutat támogató pályaorientáció (LLG)	Az ismeret forrása nem csupán a pedagógus. Fontos, hogy a tanulók felismerhessék képességeiket, kompetenciáikat, valamint érdeklődésüket. A kompetenciák fejlesztése az elsődleges az iskolában, nem az ismeretanyag átadása. Az egyenrangú viszony alapja az, hogy a tanulásra nyitott személy felismeri, hogy egy folyamatosan változó világban szüksége van arra, hogy megtanuljon új dolgokat és tanulhat másoktól is.
Konstruktív tanulási elmélet	A tudás nem egy tankönyvi szöveg visszamondása, megszerzése a tanulók aktív közreműködésével történik. Nem egyféleképpen, és nem csak egy módon lehet megérteni és feltárni egy összefüggést. A tanulás személyre szabottan, rugalmasan történik.
Közösségközpontúság	A teljes közösség együttműködése, az együttműködő csoportok megvalósítják a céljaikat. Mások meghallgatása, megértése, mások jogainak tiszteletben tartása, személyiségének elfogadása, a szociális kompetenciák fejlesztése.
Rogers - személyközpontúság	Az együtt élők egymás személye felé fordulnak. Érték az emberi méltóság tiszteletét szem előtt tartó, az egyén sokoldalú, harmonikus és szabad fejlődését elősegítő életérzés.
Demokratikus gyűlés	Véleménynyilvánítás, érvelés, önkormányzás, valamint megértés-belátás, empátia, elfogadás fejlesztése és attitűdformálás. Erőszakmentes kommunikációs technika alkalmazása.

Iskolánkban a pedagógusok támogató, elfogadó, érzelmi biztonságot adó közeget teremtenek meg a gyermekek fejlődéséhez, tehetségük és kíváncsiságuk kibontakozásához. A gyermekek biztonságérzetét az egymás közötti kapcsolataikban is szükséges megőrizni, melyhez az egész iskolai életet és munkát meghatározó szociális kompetenciák fejlesztése, a kooperatív tanulásszervezési módszerek és a rendszeres iskolagyűlések járulnak hozzá a leginkább. Az így felépülő, egyenrangú tagokból álló csoportok nyitott, befogadó, és megértő demokratikus közösséggé fejlődnek.

1. Pedagógiai munkánk alapelvei és értékei

1.1. Közösségközpontú szemlélet

Iskolánk nevelő és oktató munkájának egyik legfontosabb alapelve a közösségközpontúság. A pedagógusok és a diákok egy közösséget alkotnak az iskolában, melynek alapja a partnerség. Az alapelvek közül azért tartjuk elsődlegesnek a közösség megalkotását, mert csak a valódi közösségek képesek a **hatékony tanulás megvalósulásához** elengedhetetlen **biztonságos és ösztönző légkört** megteremteni. Egy ilyen légkörben tud és mer az egyén kibontakozni, és azzá válni, amivé igazán szeretne.

A partneri viszony mind a kommunikációban, mind pedig a tevékenységek végzése, a tanulás során is megmutatkozik. Ez a szemlélet biztosítja, hogy a gyermekek önálló, felelősségteljes döntéseket merjenek, és tudjanak hozni önmagukkal és a közösségükkel kapcsolatban.

A közösségközpontú iskola egy olyan intézmény, ahol a gyermekek felelősek saját tanulmányaikért, munkájukért. A felelősségük azonban nem csak a tanulmányaikra terjed ki, hanem az iskola életére is annak szabályaival együtt. **Iskolánk alapelve, hogy a gyermekeket bevonjuk az iskola működésébe minden területen, és hangsúlyt helyezünk az életszerűségekre.** Ezért a gyermekek az iskola személyzetével egyenrangúan, az iskolagyűlések szavazásain együtt döntenek minden, a közösség életét érintő kérdésről, tehát valós iskolai önkormányzatként működnek. Természetesen az iskolának garantálnia kell a gyermekek biztonságát, ezért nem tartozik minden az iskolai önkormányzat hatáskörébe. Elegendően széles azonban a közösség tagjainak döntési joga ahhoz, hogy a gyermekek valóban úgy érezzék, hogy az iskola értük van.

Az iskolai gyűléseken való részvétel felkészíti a gyermekeket a felnőtt életben szükséges hatékony kommunikációra, és megtanítja őket arra, hogy:

- magabiztosan, választékos kifejezőkészséggel képviseljék véleményüket a közösség előtt,
- felülbírálják az egyéni igényeket a közösség érdekében,
- figyeljenek egymásra és tiszteljék a másik véleményét,
- szembenézzenek a felelőtlen döntések és a rossz szabályok következményeivel és megtalálják a módját, hogyan korrigálják azokat,
- szabadságuk a másik ember szabadságáig terjed, ezzel nem csak önmagukért, hanem társaikért és környezetükért is felelős egyénekké formálódnak.

Az iskolai életet a közösségben való gondolkodás és működés, az egyéni felelősségvállalás és az egyén jogainak és szabadságának tiszteletben tartása jellemzi. Iskolánkban fontos szerepet tölt be a **szociális kompetenciák fejlesztése**, amelyek közül a közösség kialakulásához és működéséhez nélkülözhetetlen a jó kommunikációs- és konfliktusmegoldó készség alakítása, fejlesztése.

Alapvető, hogy a diákok legfontosabb közösségével, a családdal jó kapcsolatot ápoljunk, és lehetőséget adjunk egy szülői közösség létrehozására, amely tevékenységével támogatja iskolánkat. Mivel a nevelés közös tevékenységet jelent a diákok családjával, ezért a nevelési folyamat a szülőkkel közösséget alkotva történik.

Fontosnak tartjuk, hogy iskolánkban valódi közösség jöjjön létre, melynek tagjai szabad egyéniségek, különálló személyiségek, akik nincsenek megfosztva individualitásuktól. Csak így valósulhat meg az igazi közösség, amely nem kényszerközösség. Éppen ezért a közösségközpontúság mellett fontos, hogy a

gyerekek olyan tevékenységekben vehessenek részt, amelyek a személyiséget fejlesztik.

1.2. Személyközpontú szemlélet

A Horizont Iskolában az egyén személyiségének kibontakozása abszolút tiszteletben részesül mind a pedagógusok, mind pedig a diákok részéről. Időt és lehetőségeket biztosítunk, hogy mindenki megtalálja a neki megfelelő területet, témát, amellyel szívesen foglalkozik, amely tevékenységen keresztül a személyisége kibontakozik és fejlődik. Azt az elvet valljuk, hogy a világ megismerése, a személyiség, a tehetség kibontakozása alapvető célja az embernek, és az ehhez szükséges belső motiváció kialakulásában maximálisan támogatnunk kell a gyermekeket.

Iskolánk segíti a diákokat abban, hogy megtalálják azokat a képességeket, amelyekben kimagaslóak. A diákok aktív cselekvői a tanulásuknak, a személyiségük kibontakozásának. Fontosnak tartjuk, hogy elsajátítsák azt a személyiségjegyet, hogy felelősséggel és kritikusan viszonyuljanak mindenhez, amivel találkozhatnak, mert így megtanulnak felelősen gondolkodni magukért, a környezetükért és a másik emberért. Mindehhez pedig alapvetően szükséges a **helyes önismeret, önértékelés, a pozitív és realiztikus énkép**, amely minden iskolai tevékenységnek és szemléletnek a középpontjában áll.

Iskolánkban támogatjuk a diákok kreativitását, önállóságát és az önkifejezés képességét a szükséges feltételek megteremtésével. Fontosnak tartjuk, hogy a diákok érezzék, hogy saját tempójukban, nyugalomban építhetik saját tudásukat, személyiségüket, és az ehhez szükséges segítséget megkapják a pedagógusoktól.

A bizalomteljes, ösztönző iskolai légkör kialakulásához szükség van alapvető személyiségjegyekre, amelyek az egymáshoz való pozitív viszony kialakulásának is feltételei. A közösségi szemléletet befolyásoló személyiségjegyek: **tolerancia, empátia, hitelesség és őszinteség**. Fontos, hogy a pedagógusok is ezekkel bírjanak, és az iskolai közösség tagjai egymáshoz így viszonyuljanak.

Úgy gondoljuk, hogy a tanulási folyamat akkor kiemelkedő hatékonyságú, amikor mentes mindenféle kényszertől és valódi érdeklődéssel párosul. Ezért a tevékenységi területek, illetve projektek kiválasztásánál a gyermekek igényei döntő jelentőségűek. Az iskola felkínál lehetőségeket, amelyek közül a gyermek dönti el, hogy mit választ, illetve a gyermekek egyénileg, vagy közösen javasolhatnak a foglalkozásokhoz témákat, tevékenységeket.

A szabadon választott tevékenységek lehetővé teszik, hogy a gyermekek valódi felfedezéseket tegyenek. A **természetes tanulási folyamat** biztosítja az életkornak megfelelő képességek, készségek elsajátítását, valamint a konkrét ismeretszerzést.

A projektekben a gyermekek az írást, az olvasást, a számolást nem célként, hanem eszközként használják egy életszerű, érdekes feladat megoldásában, ezért érdeklődésük és tanulási motivációjuk megmarad.

Iskolánkban a diákok elsajátítják az **egész életen át tartó tanuláshoz** szükséges készségeket és képességeket, amelyek közül a legfontosabbak:

- a tanulás iránti érdeklődés,
- a tanulás képessége,
- az információszerzés és
- az információ kezelésének készsége.

A tanulás iránti érdeklődés a dolgok és jelenségekhez való pozitív hozzáállást, és a mások meghallgatására való pozitív hajlandóságot jelenti.

A tanulás képességének legfontosabb összetevője: a cél kitűzése, a felelősségteljes választás, a kitartás, a feladatok befejezése, valamint az egyénnek a tanulásáért, a feladatok megtervezéséért és értékeléséért vállalt egyéni felelőssége.

2. Pedagógiai munkánk céljai és feladatai

Iskolánk célja, hogy élményekkel, örömmel történő ismeretszerzésre, a személyiség kibontakoztatására és a másokkal való együttműködésre ösztönözzön, neveljen.

Célunk, hogy

- iskolánkban egy olyan közösség jöjjön létre és működjön, amelynek tagjai a pedagógusok és a diákok egyenrangú, partneri viszonyban vannak egymással, együttműködőek és az iskolai szabályokat közösen alkotják meg;
- egy olyan iskolai légkört hozunk létre, amely bizalomteljes, biztonságos és ösztönző, és amelyben az egyének toleránsak, empátikusak, hitelesek, őszinték és nyíltan kommunikálnak egymással;
- a diákok önálló és felelősségteljes döntéseket tudjanak hozni magukkal és a közösséggel kapcsolatban;
- az iskolai közösséget az egyéni felelősségvállalás és az egyén jogainak és szabadságának tiszteletben tartása jellemezze;
- a szabad tanulás biztosításával a diákok érdeklődésüknek és egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően, egyéni ütemben fejlődjenek és konstruktívan tanuljanak;
- a szociális kompetenciákat: (kommunikációs készség; konfliktusmegoldó készség; kultúrák közötti párbeszédre nyitott állampolgári kompetencia; közjó iránti elkötelezettség; közügyekben kifejtett hatékony együttműködés; közösségeket érint problémák iránti érdeklődés; szolidaritás; döntések kritikus és kreatív elemzése; az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása; általánosan elfogadott magatartási szabályok elsajátítása; a stressz és a frusztráció megfelelő kezelése) fejlesszük;
- az iskolai közösség tagjai szabad individuumok, egyének, személyiségek legyenek, akik nincsenek megfosztva individualitásuktól;
- a diákok megtanuljanak felelősségteljesen és kritikusan gondolkodni magukért, a környezetükért és a másik emberért;
- a diákok megismerjék önmagukat, kialakuljon bennük a helyes önismeret, a pozitív és realiztikus énkép és a helyes önértékelés;
- a diákok kreativitását, önállóságát és az önkifejezési képességét fejlesszük;
- a diákok elsajátítsák az egész életen át tartó tanulás képességeit;
- a tanulási folyamat során érvényesüljön a komplexitás elve;
- lehetőséget biztosítsunk az egyéni és közösségi kezdeményezéseknek, hogy a cselekvő, tevékenykedő és élményekkel teljes tanulás megvalósuljon;
- a fenntartó és az iskola feladata, hogy a célok eléréséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, és a lehetőségek tárházát megteremtse és biztosítsa a diákok számára.

Feladatunk, hogy

- a valódi közösség létrehozásához és működéséhez szükséges légkört megteremtjük, a rendszeres iskolagyűlés működését biztosítjuk;
- a pedagógusok személyiségükkel biztosítják a célok eléréséhez szükséges feltételeket, a diákok tanulásának a facilitátorai legyenek;
- megteremtjük mindazon lehetőségeket, tárgyi eszközöket és használjuk azon módszereket, amelyek az ismeretszerzéshez és a személyiség kibontakozásához szükségesek;
- biztosítjuk minden diák számára az egyéni ütemben történő fejlődéséhez szükséges feltételeket, eszközöket és a megfelelő időmennyiséget;
- a pedagógusok élményeket, jókedvet, sokszínű tevékenységet biztosítanak a készségek fejlesztéséhez és az ismeretszerzéshez.

3. Pedagógiai munkánk eszközei és eljárásai

3.1. Pedagógiai munkánk eszközei és eljárásai megválasztásának általános szempontjai

A képzést az életkoroknak megfelelő szakaszokra bontjuk.

Iskolánk pedagógiai szemlélete **az első 4 évfolyamot** alapozó időszaknak tekinti, amikor a képességek és készségek fejlesztésére, az egyéni ütemben történő és az érdeklődésnek megfelelő tanulásra helyezzük a hangsúlyt.

Iskolánkba más-más fejlettségi, érettségi szinten, különböző személyiségi jegyekkel és érdeklődéssel érkeznek a diákok. Teret adunk a különbözőségek kibontakozására és az egyéni fejlődésre.

Nem kényszerítjük a diákokat azonos ütemben történő fejlődésre, azonos ismeretszerzésre, mindenkit a saját egyéni fejlődéséhez viszonyítunk, és nem végzünk összehasonlítást a diákok között az értékelés során sem.

Önértékelésre és önbecsülésre neveljük a diákokat, hogy önmagukhoz viszonyítsanak, valamint maguk is megtapasztalják, hogy honnan indultak, mire mennyi időt és energiát fordítottak, és annak milyen eredménye lett.

Ezt az önállóságot az egyéni tanulással, szakkörökkel, egyéni tanulmányi szerződések kötésével és differenciálással valósítjuk meg.

Az egyéni tanulást jól kiegészítik a témák vagy projektek szerinti foglalkozások, amelyek egy közösen választott téma köré rendeződnek. A foglalkozás idejét az adott téma és a hozzá kapcsolódó produktum elkészítése határozza meg. Egy téma akár több hetet is felölelhet. Ezek a témafeldolgozások jól fejlesztik a szociális kompetenciákat, a társakkal való együttműködést, ugyanakkor ismeretszerzésre, komplex gondolkodásra, tanulásra is ösztönöznek.

Az alapvető képességek és készségek közül az olvasási-, írási- és számolási készségek fejlesztését tartjuk kiemelkedően fontosnak, ám ezen képességek elsajátítását sem azonos ütemben, hanem mindenkinek a maga adottságaihoz igazítjuk. Differenciáltan, és nem öncélúan történik ezeknek a képességeknek az elsajátítása: eszközként jelennek meg a mindennapi tanulásban. A képességfejlesztés mind az egyéni tanulásnak, mind pedig a téma szerinti foglalkozásoknak is a részét képezik.

Mivel iskolánkban különösen nagy hangsúlyt helyezünk a közösség formálására, ezért az egyéni tanulás és a téma szerinti foglalkozások mellett megjelennek azok a speciális foglalkozások, amelyek a közösségben való együttműködést és a szociális kompetenciák fejlesztését szolgálják.

A **felsőbb évfolyamokon** a tanulás mindinkább eltolódik az önálló munka irányába: a pedagógus szerepe pedig az egyéni segítségnyújtás.

Tanulóinknak a tanulásban és a közösségi élet területén is egyre több választási lehetőséget és egyre nagyobb felelősséget adunk.

A szakórai-jellegű foglalkozásokat tevékenységközpontúan, a komplex látásmód fenntartásával, már a logikai gondolkodásra is erőteljesen építve, szaktanárok bevonásával tartjuk.

A hetedik-nyolcadik évben a felvételihez szükséges kompetenciákra kiemelt hangsúly fektetünk: tanítunk önálló feladatmegoldó-stratégiákat, időgazdálkodást, fejlesztjük a saját tudásuk bemutatásához szükséges kompetenciákat.

A pedagógusok mellett az iskola felszerelése és eszközei hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyéni tanulás megvalósuljon. A fenntartó és az iskola feladata, hogy minél többféle tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket biztosítson, és az ismeretszerzéshez minél inspirálóbb környezetet teremtsen, amely motiválja és folyamatosan táplálja a diákok tudásszomját.

Az iskola berendezése és környezete, a termek kialakítása a különböző érdeklődési és egyéb tevékenységi területekhez igazodik, amelyek célja, hogy minél szélesebb rétegben nyújtsanak tapasztalatot, élményt a diákoknak.

3.2. Munkaformák, módszerek

Iskolánkban a diákok, alsó és felső tagozaton egyaránt, egyéni ütemben, érdeklődésüknek megfelelően önállóan tanulnak, azaz **aktívan és konstruktívan** vesznek részt a saját tanulási folyamatukban. A tanulási módszerek és ütemezés kialakításában segítséget nyújtanak a pedagógusok. Ha pedig szükséges, akkor a pedagógusok javaslatokat tesznek, és biztosítják, hogy a diákok ösztönző és inspiráló légkörben éljenek az iskolában.

Az oktatás során a **differenciálással, egyéni tanulmányi szerződéskötéssel** valósul meg az önálló tanulás, amely a személyiséget, a különböző képességeket és készségeket fejleszti, az alapvető kompetenciák megszerzését biztosítja, és lehetőséget ad az egyéni ütemben történő tanulásnak.

A tanulás módszerei teljes egészében alkalmazkodnak a diákok érdeklődéséhez, képességeihez és az egyéni tanulási stílusukhoz, módszereikhez és igényükhöz. Az **élménypedagógia, életszerűség** módszereit alkalmazzuk az iskolai, és a nem iskolai keretek között is: kirándulásokon, táborokban, különféle látogatásokkor stb.

A tanulás során alkalmazott leggyakoribb **munkaformák**:

- egyéni munka;
- páros munka;
- csoportmunka;

- projektmunka;
- frontális munka;
- kooperatív munka.

3.3. Speciális tantárgyak

Iskolánk légköre a bizalomra és a biztonságra épül, amelyben a diákok és a pedagógusok partneri viszonyban vannak egymással, és közösen formálják a tanulás folyamatát, együtt szervezik a közösségi programokat, foglalkozásokat, valamint a módszerek is a közös munkára (páros- és csoportmunkára) épülnek. Mindezen túl pedig a diákok a közösséget formáló speciális foglalkozások során sajátítják el és gyakorolják a **felelősségvállalást**, fejlődik a **kifejező- és kommunikációs készségük**, az **érzelmi intelligenciájuk**, valamint az **érvelési technikájuk**.

Speciális tantárgyak alsó tagozaton:

- beszélgetőkör, iskolagyűlés;
- témanapok, témahetek, projektek;
- csoportjáték;
- kultúrkör;
- szakkör;
- ünnep.

Felső tagozaton a kultúrkör és a szakkör tantárgyak nincsenek, de helyette két speciális tantárgy van:

- tanulásmódszertan, projekt;
- természettudomány, komplex tudomány.

3.3.1. Témanapok, témahetek, projektek

A gyermekek a világot egészként szemlélik, ezért tartjuk fontosnak a téma szerinti foglalkozást, amely **komplexitásra** épül, azaz egységes és jól hasznosítható ismeretanyagot közvetít. A témával való foglalkozás folyamata ugyanolyan fontos, mint az így megszerzett ismeret, vagyis a diákok aktívan részt vesznek a téma szerinti foglalkozás menetében:

1. a téma közös kiválasztása;
2. tervezés, munkaforma kiválasztása;
3. adatgyűjtés, kutatómunka;
4. a téma feldolgozása;
5. a produktum előállítása;
6. visszacsatolás, értékelés;
7. a produktum bemutatása.

Kiemelten fontos szerepet tölt be a téma szerinti foglalkozásban az **együtműködés**. A diákok az első lépéstől kezdve kommunikálnak egymással, és folyamatosan döntéseket hoznak, az értékelésnél pedig önmagukat értékelik, és egyben megtanulnak figyelni és megbecsülni a többiek munkáját is.

A szociális kompetenciák mellett fontos szerepet kap a kreativitás és az önálló ismeretszerzési képessége is.

A pedagógus feladata az együttműködés segítése, a foglalkozások koordinálása, valamint az eszközök és módszerek biztosítása.

A téma szerinti foglalkozás nem csak tantermi környezetben, hanem új, iskolán kívüli tanulási környezetben is történhet úgy, ahogy a téma megkívánja. Ezzel újabb életszerű élményekkel gazdagíthatjuk a tanulási folyamatot, és még inkább elmélyíthetjük azt a gondolkodást, hogy minden lehet a tanulás forrása, és a tanulás nem különül el a mindennapi élettől.

3.3.2. Szakkörök

A **szakkörök** vagy műhelyek, segítik a **kulcskompetenciák fejlesztését**. A pedagógusok segítenek a biztonságos eszközhasználat elsajátításában, de a cél kitűzése, a megvalósítani kívánt produktum kitalálása, kiválasztása, megfogalmazása és megtervezése a diákok joga és feladata lehet. A pedagógusok ebben a folyamatban segítőként és támogatóként vesznek részt, és csak akkor, ha ezt a diákok igénylik. Ez ad lehetőséget a kreativitásnak és az önálló tervezési folyamatnak.

Eszközök és felszerelések a különböző szakkörökhöz és műhelymunkákhoz:

- a. természettudományos eszközök a kísérletezéshez, a felfedezéshez;
- b. kertpedagógiához szükséges kert és eszközök az iskola udvarán;
- c. kézműves foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök és anyagok;
- d. zenei eszközök, hangszerek a zenei- hallás és ismeret megszerzéséhez, a ritmusérzék fejlesztéséhez;
- e. digitális eszközök használatával ismeretszerzés, valamint biztonságos eszközhasználat az alkotói folyamatokhoz, a személyiség kibontakozásához;
- f. mozgáshoz, sportoláshoz szükséges sporteszközök a tornateremben és az iskola udvarán;
- g. színjátszáshoz, drámapedagógiához, meséléshez és tánchoz szükséges eszközök;
- h. idegen nyelvvél és különböző kultúrákkal való ismerkedéshez eszközök és események biztosítása.

3.4. Életszerű helyzetek

Iskolánk pedagógiai szemlélete, hogy a tanulás élményalapú legyen, és valós, életszerű helyzetekhez kötődjön, tevékenységen keresztül történjen. Ezért célunk, hogy minél több ilyen helyzetet teremtsünk az iskolában és az iskolán kívüli tevékenységei során.

A mindennapi tanulási foglalkozások során is adódnak ilyen valós helyzetek, valós problémák, amelyeket megláttatjuk a tanulókkal, és megkezdjük a megoldási folyamatot, akár még úgy is, hogyha az az addigi foglalkozás megszakításával jár.

Ezeket a helyzeteket iskolánk tudatosan alakítja is akkor, amikor olyan programokat szervez, amely az iskolán kívül, vagy az iskolai mindennapi életétől eltér. Ilyenek például a táborok, a kirándulások és egyéb látogatások, tanulmányi séták stb. Ezeken a programokon a tanulók sok ismeret sajátítanak el, önismeretet, szociális kompetenciákat, közösségi és gyakorlatias készségeket fejleszt, önállóságot és számos környezeti ismeretet nyújtanak. Mind az egyéni- és mind a közösségi készségek terén jelentős fejlődést biztosítanak ezek az események.

4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk szemléletének középpontjában a közösség áll. Ez azt jelenti, hogy egy valódi, jól működő közösség létrehozása a pedagógiai feladatunk. A közösség létrehozása és működése során a diákok megtanulnak együttműködni másokkal, megtanulják meghallgatni és elfogadni a másikat, valamint véleményt formálni, érvelni, szabályokat alkotni és betartani, vagyis demokratikus módon közösségben élni.

Egy valódi közösség akkor jön létre, ha a **közösség tagjai szabad és teljes személyiségek**, akik nincsenek megfosztva individualitásuktól. Ezért az egyik legfontosabb feladatunk, hogy a diákok személyiségét fejlesszük, önismeretre neveljük őket. Minden iskolai tevékenység során különösen figyelünk a **szociális kompetenciák fejlesztésére**. Az önismeret, az önkifejezés és az önértékelés fejlesztése mellett különös hangsúlyt helyezünk a kommunikációra és a konfliktuskezelésre az iskolai tevékenység teljes idejében. Feladatunk, hogy a diákoknak lehetőséget adjunk az önállóságra a tanulási folyamatokban, a társakkal való kooperációban.

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánkban a közösségfejlesztés a **speciális tantárgyakon, az iskolán kívüli tevékenységeken, valamint az iskolai élet egész tevékenységén** keresztül valósul meg. A speciális tantárgyakon belül, a **beszélgetőkör, iskolagyűlés** a közösséget érintő konfliktusok megoldásáról, a szabályalkotásokról, a közös gondolkodásról, az egymást támogatásról és segítsérről, valamint a közösség összekovácsolásáról és az összetartozásról szól. A közösség építéséhez hozzátartozik, hogy a tagjai **partnerként** viszonyulnak a másikhoz, legyen az diák, pedagógus vagy szülő.

Az iskolánkban működő intézményi tanács, iskolaszék létrejött a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Iskolánk közösségei:

- Iskolai közösség: tagjai a diákok és a pedagógusok;
- Diákközösségek: tagjai a diákok, alatta kisebb egységek, osztályközösségek, felfedező, zenészek. Időszakos téma pl. iskolaújságot működtető, filmes közösség, stb. A közösségek létrejöhetnek állandó, vagy meghatározott időtartamokra.
- Pedagógusi közösség, melynek tagjai az iskola pedagógusai, közreműködői; létrejöhetnek például szakterületek szerint, kirándulást szervezők, ünnepekre készülők, szakmai műhelyek.
- Szülői közösség: tagjai az iskolába járó gyerekek szülei és a pedagógusok.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel jogai gyakorlásának rendje a 2011. évi CXCV. Köznevelési törvény 48. §-a (1)-(5)-ig bekezdése alapján alkalmazzuk.

A Horizont Iskola minden diákja, a diákok szülei, a pedagógusok és más iskolai alkalmazottak együtt képviselik a Horizont Iskola közösségét. Munkánk fontos alappillére a teljes iskolai közösség együttműködése. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy mindenki megértse és elfogadja a közösen alkotott szabályokat, és ennek tudatában együttműködjenek velünk és egymással. Az együttműködésbe beletartozik a mások meghallgatása és megértése, a saját vélemény elmondásának technikája, a különböző helyzetekben a saját reakcióink elemzése és érzelmeink kezelése, a mások véleményének és jogainak tiszteletben tartása, személyiségének elfogadása. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a résztvevők a

lehetőségekhez képest a lehető legjobban megismerjék egymást.

Fontos a konszenzusra törekvés, azonosulás, elfogadás, belátás. Az iskolagyűlés eljárásrendje a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül részletezésre.

5.1. Együttműködés és kapcsolattartás a pedagógusok között

Az iskolában dolgozó valamennyi pedagógus az iskolai szemléletet képviseli, partnerként működik együtt a többi pedagógussal. A pedagógusok munkájuk során segítik és támogatják egymást. A pedagógusoknak szóló foglalkozásokat, műhelyeket és képzéseket rendszeresen látogatják és aktívan közreműködnek a közösen megfogalmazott célok eléréseért.

A pedagógusok műhelyfoglalkozásai heti rendszerességűek és a demokratikus gyűlés keretei szerint történnek.

A pedagógusok együttműködését szolgálja az iskola honlapjának tanári oldala és a belső levelezőlista. Együttműködés fórumai: pedagógiai műhelyek, tananyagfejlesztő csoportok, munkaközösségek.

5.2. Együttműködés és kapcsolattartás a szülőkkel

A Horizont Iskola fontos együttműködő partnereknek tekinti a szülőket. A tanulók iskolába kerülése előtt több lehetőséget is biztosítunk arra, hogy a szülők, családok alaposan megismerhessék intézményünket, és demokratikus működésünket. Természetesnek tartjuk a szülők jelenlétét és az aktív szerepvállalásukat az iskolai életben. Elvárjuk, hogy gyakorolják a felelősségteljes véleményezési és javaslattevő jogukat.

Lehetőség nyílik arra, hogy a szülők esetenként támogassák az iskolát közösségi szolgálattal (pl. témahetek, projektek, élettér kialakítása, költözés, stb.)

Mindenki, aki valamilyen módon kapcsolatba kerül az iskolával, egy közösség tagjává válik, s el kell fogadnia az adott közösség által kialakított normákat. A szülők számára az iskola részesévé válás legalapvetőbb feltétele, hogy elfogadják az iskola demokratikus szemléletét, a közösségközpontú működés módját. Az iskola arra törekszik, hogy minél több alkalmat teremtsen arra, hogy az érdeklődő szülők bekapcsolódhassanak a közös munkába. Minden tanév elején „**együttműködési szerződésben**” rögzíti az iskola és a szülők az együttműködés feltételeit.

A szülőkkel való kapcsolattartás gyakorisága a szülők javaslatait figyelembe véve kerül kialakításra. Bevonjuk a családokat a hagyományteremtő ünnepkörökbe, témazáró, projektzáró rendezvényekbe. Szülőklubot szervezünk, melyeken igény szerinti témákat dolgozunk fel. Negyedévente egyénileg megbeszéljük a szülőkkel gyermekük előrehaladását, közösen készítjük a fejlesztő értékelést.

Iskolánkban **Szülői Közösség** működik, melynek munkájában az első évben bárki részt vehet. A későbbiekben egy-egy csoportot három szülő képvisel majd. A Szülői Közösség véleményt nyilváníthat az iskolát érintő fontosabb kérdésekben és segíti a szülők és pedagógusok, segítők közötti információáramlást.

Egyéni beszélgetés az év során bármikor kezdeményezhető mind a pedagógus, mind a szülők részéről.

A személyes kapcsolattartáson túl működik az elektronikus kapcsolattartás is.

5.3. Kapcsolattartás az intézményi partnerekkel

Iskolánk együttműködik más hazai és nemzetközi intézményekkel. Az iskolán kívül szervezett programok egy része más intézményekhez kapcsolódik. Kapcsolatban állunk szakmai szervezetekkel, akikkel közös programokat szervezünk, és látogatjuk egymás programjait.

6. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

6.1. Egészségkép az iskola szemléletében

Azt valljuk, a gyermek akkor egészséges, ha testileg és szellemileg is egészséges. Ehhez fontos megalapozni az érzelmi biztonságot, mert akkor a gyermekek önbizalma is növekszik, jobban hisznek magukban, bizalommal tudnak fordulni a felnőttekhez. A testi – lelki egészségük tanulmányozására, megőrzésére ad lehetőséget az iskola tantervébe épített **pozitív életszemléletre való képesség** elsajátítása. Iskolánk pedagógusai segítséget nyújtanak abban, hogy a tanulók helyesen értelmezzék azt a tényt, hogy az egészség megőrzése a közösség együttműködésén, egyéni tetteken, választásokon, személyközi kapcsolataik minőségén is múlik. Szeretnénk, hogy tanulóink képesek legyenek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, egészséges személyiség kiépítésére.

Iskolánk célja, hogy minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki szociális fejlődését. Arra törekszünk, hogy az iskolai környezet, mint élettér is biztosítsa az egészséges testi-lelki szociális fejlődést.

6.2. Feladataink az egészségfejlesztés és környezeti nevelés érdekében

Célunk, hogy tanulóink korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében, és megtapasztalják az **egészséges életmód formáit, az egészségbarát viselkedésformákat**. Az iskola feladata, hogy a gyerekek az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel.

Feladataink a célok eléréséhez:

- olyan légkör biztosítása, ahol a gyermekek önmaguk lehetnek;
- önismeretre, testtudatosságra való nevelés;
- a családi és kortárs kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása;
- egészséges táplálkozás;
- ökológiai szemlélet;
- mozgás, szabad játék, sport;
- tematikus foglalkozások szervezése (téma napok, környezetvédelmi nap, sportnap);
- megfelelő tisztálkodási lehetőségek biztosítása, az iskolai élet során zajló tisztálkodási szokások kialakítása, ezek követése, segítése (fogmosás, kézmosás) hangsúlyozása;
- a mindennapos testnevelés biztosítása;
- tematikus beszélgetések kezdeményezése, szervezése az egészséges életmódhoz kapcsolódva (öltözködés, családi életre nevelés, felvilágosító órák, elsősegélynyújtás tanítása);
- iskolaorvosi és fogorvosi szűrések biztosítása;

- közvetlen és tágabb környezetünk gondozása, óvása;
- ökológiai szemlélet biztosítása (pl. újrahasznosítás, komposztálás, stb.);
- programjaink lehetőség szerint a szabadban, a környezetünkben zajlanak;
- lehetőség kínálása a kerékpárral való közlekedésre.

A Horizont Iskolában az egészségmegőrzést támogató programok a következők:

- reggeli ráhangolódás, relaxációs torna,
- a szabadban való mozgás, szabad játék a mindennapok szerves része,
- egészségnap rendszeres szervezése,
- felvilágosító előadások, szülőklubok,
- a mindennapi táplálkozás során sok zöldség és gyümölcs.

6.3. A testnevelés és a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában

A Köznevelési törvény értelmében a tanulóink mindennapos testnevelésben részesülnek. Ezen felül további mozgási, sportolási lehetőséget biztosítunk számukra. A foglalkozások nagy része a szabad levegőn történik. Az egészségfejlesztő program célja a **közösségfejlesztés**, a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése.

Fontosnak tartjuk, hogy a mozgás örömet, sikerélményt adjon, fejlődhessen a kreativitás, érvényesüljön a sport személyiségfejlesztő hatása.

6.4. Az egészség- és környezeti nevelés színterei

- a) foglalkozások, projekthetek, témanapok,
- b) alkalmi események (települési, iskolai rendezvények),
- c) foglalkozások a Sáfrány-kertben,
- d) szülőkkal, hallgatókkal, önkéntesekkel való együttműködés.

6.5. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók vészhelyzetben a lehető legjobb döntést hozzák. Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt. Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, gyakorlason és tapasztalaton alapul.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7. § (1) bekezdés ak) pontjának megfelelően szervezzük meg.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása a délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg. 5-6. évfolyamon a védőnő közreműködése mellett, a 7-8. évfolyamos diákoknak a helyi Vöröskereszt szervezete gyakorlati oktatást szervez veszélyhelyzetek kezelésére.

Délutáni foglalkozásokon a védőnő bevonásával, irányításával ismerkednek a tanulók az elsősegélynyújtással.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának céljai:

- a diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket, problémamegoldási képességük fejlődjön;
- tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el az alapvető segélynyújtási módokat;
- képességfejlesztés az elsősegélynyújtás területén;
- a tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe;
- készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni.

6.6. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

A nevelők és tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak is egyik célja a gyermek - és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák megelőzése, feltárása.

Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az iskolában a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok segítésére iskolapszichológus működik igényeknek megfelelően.

A pedagógusok feladata:

- a tanulók és szülők tájékoztatása a lehetőségekről, ahová fordulhatnak problémák esetén;
- családlátogatásokon való részvétel a veszélyeztető okok feltárása érdekében;
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíteni a gyermekjóléti szolgálatot, segíteni ennek tevékenységét;
- anyagi veszélyeztetettség esetén a gyermekvédelmi támogatás megállapításának kezdeményezése, egyeztetve az iskola igazgatójával;
- segítségnyújtás a problémák megoldásához.

A pedagógus együttműködik:

- a nevelési tanácsadóval, a pedagógiai szakszolgálattal;
- a gyermekjóléti szolgálattal;
- a családsegítő szolgálattal;
- a polgármesteri hivatallal;
- a gyermekorvossal, az egészségügyi dolgozókkal;
- a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

6.7. Gyermekvédelem az iskola pedagógiai módszereiben

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- az egyéni személyre szabott foglalkozások;
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az indulási hátrányok csökkentése;
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés;
- a pályaválasztás segítése;
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek);

- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése;
- a családi életre történő nevelés;
- az egészségügyi szűrővizsgálatok;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- a tanulók szociális státuszának javítása;
- szülőkkel való együttműködés;
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

7. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

7.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A nevelő-oktató munkában résztvevő valamennyi dolgozó (a továbbiakban pedagógus) alkotja a pedagógusok csoportját. A pedagógusok lehetnek alkalmazásban álló foglalkoztatottak, illetve óraadó tanárok.

A pedagógusok munkáját segítők támogatják, egy-egy szakterület képviselői: pl. szőlész, borász, sajtkészítő, ökológus, csillagász, grafikus, hangmérnök, népi játékmester. Iskolánkba szívesen fogadjuk az EVS önkénteseit, idegen nyelvi tanárokat, főiskolai hallgatókat.

A pedagógus a közösségközpontú iskolában partner, lelkesít, mintát kínál, mentorál, együttműködik. Teszi mindezt mélyszélességgel, hittel, szakmai tudással és őszinte gyermekszeretettel, empátiával.

A Horizont Iskola pedagógusai a **demokratikus és közösségközpontú szemlélet iránt elkötelezett, komoly szakmai motiváltsággal rendelkező pedagógusok** inspiráló környezetet teremtenek a gyermekek egyéniségének kibontakozásához. Azon munkálkodnak, hogy megvalósuljon a tanár és a gyerek partnersége, az önkormányzatiság, a demokrácia, a gyermekek kreativitásának kiteljesedése.

Munkájukat a munkaköri leírásban és az iskolai tantárgyfelosztásban meghatározott munkarend szerint végzik. Az intézményi alapdokumentumok alapján végzik a napi pedagógiai-szakmai tevékenységet. A köznevelés követelményrendszeréhez illeszkedve kidolgozzák a tantárgyi koncepció tervzetét, a tantervet, követelményeket, értékelési rendszert és tananyagot, meghatározzák az oktatási segédanyagokat, taneszközöket. Kialakítják, fejlesztik a termeket, műhelyeket, a szabadban történő tanulás feltételeit.

A pedagógus munkáját az egyéni szabadság és felelősség kettős elve alapján végzi. A pedagógus köteles a munkájáról beszámolni minden iskolai fórumon. A pedagógus munkaközösség hetente tart szakmai megbeszéléseket pedagógiai műhely keretén belül.

Pedagógusaink kiemelt **feladatai a szemléletünk képviseletében:**

- az iskolai közösség tagjaiként a közösség döntéseinek elfogadása és betartása;
- egyenrangú kommunikáció;
- megosztott felelősség és demokratikus öngazgatás;

- közvetíteni, hogy a felelősségtudat a szabadsággal együtt jár;
- az iskola alapelveit, szemléletét belső és külső kapcsolatokban is képviselni;
- nyugodt és rugalmas attitűd az alkalmazkodáshoz, nyitottsághoz;
- hiteles jelenlét az iskolai élet minden területén;
- törekedni arra, hogy a tanulók vállaljanak felelősséget a saját életükben;
- a gyűlésen és más szakmai egyeztető fórumainkon aktív részvétel.

Pedagógusaink kiemelt **feladatai az oktatásban:**

- a tanulást egy komplex folyamatnak tekintik;
- a foglalkozásokat rendszeresen megtervezik, azokra felkészülnek;
- a tanítási-tanulási folyamatot a tanulók belső motiváltságára építik;
- a tanulókat bevonják a tanítási folyamat során;
- a foglalkozásokat a tanulók adottságainak, haladási tempójának megfelelően egyénre szabottan, differenciáltan szervezik;
- a foglalkozásokon képviselik a személyközpontú értékeket, fejlesztik a szociális kompetenciákat;
- belső igényük a folyamatos önképzés, továbbképzés;
- az iskolába érkező vendégeknek szükség esetén bemutató foglalkozást tartanak.

7.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A Horizont iskolában az osztályfőnök legfontosabb feladata, hogy a gyermekek személyiségét alaposan, sokoldalúan megismerje, elfogadja és jó kapcsolatot építsen ki és ápoljon a gyerekekkel, differenciáltan fejlesszen, közösségi tevékenységüket szervezze és demokratikusan irányítsa, továbbá önállóságukat, öntevékenységüket és önkormányzó képességüket fejlessze. Fontos, hogy rendelkezzen jó kapcsolatépítési és működtetési képességekkel.

Az osztályfőnök **kiemelt feladata a Horizont Iskolában, hogy:**

- szabadságot biztosítson ahhoz, hogy a gyermekek „használják” az iskolát és az iskola adottságait;
- olyan szituációkat teremtsen, amelyben a gyermekek megmutatják érzéseiket, képességeiket, intelligenciájukat;
- az osztályban a gyermekek és a tanár is kinyilváníthassa akaratát;
- kommunikációt és konfliktuskezelést tanítsa;
- közvetítsen, ha szükséges;
- az osztályban céltudatos csapatépítést végezzen;
- kövesse az osztályban zajló eseményeket, szükség esetén azokat a gyűlés elé vigye;
- kövesse a tanulókat érdeklő kérdéseket, témákat, és segítse azt, hogy ezek lehetőség szerint megjelenhessenek az iskolai életben (adaptivitás);
- a hivatalos dokumentumokat rendszeresen, pontosan vezesse, elkészítse;
- legalább negyedévente beszámoljon az osztály helyzetéről, állapotáról, előmeneteléről;
- az osztállyal együtt részt vegyen az projekteket lezáró témanapokon, ünnepeken és az iskolán kívüli programokon;
- az osztályba járó tanulókat képviselje;
- a szülőkkel őszinte, rendszeres kapcsolat építsen ki, személyesen és elektronikusan tartsa a kapcsolatot velük;
- aktívan részt vegyen a jelentkező tanulók és családjaik megismerésében, családlátogatásokban;
- az iskolába érkező vendégeket fogadja;
- a külsős szakmai fórumokon az Horizont Iskolát képviselje;

Az osztályt két pedagógus, két osztályfőnök vezeti, gondozza a kerettanterv 10. c pontja szerint.

Az osztályfőnök munkáját a kerettanterv, az iskola Pedagógiai Programja és az éves Munkaterv alapján végzi. Az osztályfőnök felelős vezetője a rábízott csoportnak.

Törekszik a tanuló személyiségének, család és szociális körülményeinek alapos megismerésére, a szülők iskolával szembeni elvárásainak, a gyerekekkel kapcsolatos ambícióinak megismerésére.

Iskolánkban hangsúlyos szerepe van az osztályfőnököknek, akiknek feladata a normák átadásán túl minden tekintetben átlátni, követni, irányítani és segíteni a diákok egyéni és csoportos fejlődését. Ezért fontos, hogy a tanulók a lehető legtöbb időt tölthessék az osztályfőnökükkel.

8. A pedagógusok felvételének lépései

Iskolánk előnyben részesíti az iskola alapelveinek és szemléletének mindenkori képviselőjét, a pedagógus **környezetteremtő és facilitatori attitűdjét**, valamint az alternatív pedagógiai tapasztalatokat. Ezért a köznevelési törvény 3. számú mellékletétől eltérő módon is alkalmazunk pedagógusokat, amennyiben az alkalmazott rendelkezik pedagógiai szakképesítéssel, valamint további, az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott elvárásnak – és a kerettanterv kereteinek – megfelelő végzettséggel vagy tapasztalattal. A pedagógus az iskola által szervezett belső képzéseken bővítheti jártasságát az alternatív pedagógiában.

A Horizont Iskola testületében új munkatárs felvétele esetében – ahogy azt a tanulók felvételénél is tesszük – egymás maximális megismerésére törekszünk.

Ennek a célnak az érdekében a munkatársak felvételénél a következő lépéseket követjük:

- önéletrajz, motivációs levél bekérése, (az önéletrajzokat a nevelőtestületből mindenki olvashatja, arra reagálhat);
- ismerkedő beszélgetés a jelentkezőkkel;
- a jelentkezők találkozása a gyermekekkel.

Fontos szempont, hogy a jelentkező pedagógus a **szociális kompetencia fejlesztési követelményeit ismerje**, képes legyen azt beépíteni a tanítási–tanulási folyamatba. A pedagógiai folyamat fejlesztő eszközeként fontos a pedagógus–tanuló kapcsolatának építése és a pedagógus komplex, interdiszciplináris és problémaközpontú megközelítési képessége. A pedagógus felé elvárás, hogy az információk a tudományágak rendszerében történő rögzítése mellett az iskolai környezet megteremtőjeként lehetőséget adjon a tanulóknak a folyamatos aktív jelenlétre.

9. A pedagógusok továbbképzésének rendszere

Intézményünk szemléletéből, munkaformájából adódóan követelmény a pedagógusokkal szemben a folyamatos önképzés és továbbképzés. A hetente tartott megbeszéléseken, a **pedagógiai műhelyeken** a teljes nevelőtestület részt vesz, a program fejlesztésén túl rendszeres esetmegbeszélésekre és belső képzésekre is sor kerül. A megbeszélések szinterei a **közös gondolkodás, az önképzés, szakmai témájú ismeretek bemutatása**. A hospitálásokon lehetőség nyílik az egymástól való tanulásra, tapasztalatok

megosztására. A közös képzéseken túl az **önképzés, önművelés** biztosítja a demokratikus oktatás mélyebb szintű, értékeken alapuló elsajátítását.

Az évről évre változó kultúrkörök, az időszakonként változó tartalmú szakkörök, projektek, programok miatt különféle szemléletünkhöz, módszertanunkhoz és témáinkhoz illeszkedő kurzus, tanfolyam elvégzését is támogatjuk.

Pedagógusainknak önkéntes részvétellel szemléletünkhöz közeli képzéseket is ajánlunk (Gordon, mozgásterápia, KIP, meseterápia, társasjáték pedagógia, drámapedagógia, EFT tanfolyamok stb.).

10. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A Horizont Iskola alapelveit tekintve minden gyermek kiemelt igényű, személyes figyelmet igénylő diákja az iskolának.

Iskolánk célja, hogy a későbbiekben integráló iskolaként működhessünk, jelenleg **az alapító okiratunk nem tartalmazza sajátos nevelési igényű tanulók felvételét.**

Kiemelt figyelmet igénylő tanulót csak akkor veszünk fel, ha a fejlődését iskolánkban biztosítani tudjuk. Egy-egy kiemelt figyelmű gyermek vállalásakor figyelembe vesszük az iskola adottságait, a tárgyi és humán ellátottságot, az alakuló gyermekközösséget.

A gyermekmegismerés során igyekszünk annyira megismerni a gyermekeket, hogy kiderüljön, ha valamelyikük bármilyen okból kiemelt figyelmet kíván. A szülők tapasztalataira is számítunk, hiszen segíthetik munkánkat. Szakember bevonásával mérjük fel a jelentkezők esetleges nehézségeit.

10.1. Tehetséggondozás

„...kizárólag az a tanulás befolyásolja jelentősen az ember viselkedését, amely a felfedezésen alapul, és amely egy belső igényt elégít ki.”

Carl Rogers

Alapelvünk, hogy minden gyermek tehetséges valamiben. A Horizont Iskola kiemelt feladata, hogy az eltérő képességű és érdeklődésű tanulóknak megtaláljuk, felismerjük az egyéni fejlesztés lehetőségeit, hogy sikerélményhez juttassuk őket abban, amiben tehetségesek, ösztönözzük őket képességeik továbbfejlesztésére. Olyan demokratikus iskolai környezet kialakításán dolgozunk, amely az autonóm személyiség létrejöttét segíti. Adaptív oktatási rendszert építünk, amely alkalmazkodik korunk megváltozott igényeihez, a „másképp” gondolkodó gyermekekhez, jobban megfelel a tehetségek társas, emocionális szükségleteinek. A fejlesztő munka középpontjában a gyermekek azon képességének kibontakoztatása áll, amelynek révén képessé válnak **saját kapcsolatrendszerük kiépítésére, közösségben való gondolkodásra, másokkal való együttműködésre.**

A foglalkozások során **egyénre szabott, differenciált tanulásszervezéssel** lehetőséget biztosítunk a tehetséges tanulók képességfejlesztésére, magasabb rendű szükségletek kielégítésére. Iskolánkban a tehetséggondozás nem az iskolai tantárgyakra fókuszál, hanem inkább a gyermekek érdeklődésének területei köré épül.

Olyan iskolai szolgáltatásokat tervezünk, amelyek lehetőségeket biztosítanak a diákok számára tehetségük kibontakoztatására. Az iskolában és az iskolán kívül is az alkotóvá nevelés terén igyekszünk megteremteni azt a légkört és azokat a szervezeti formákat, amelyek biztosítják a **közösségközpontú működést** és a demokratikus társadalmi létre való felkészítést. A foglalkozásokon lehetőséget kínálunk a diákoknak, hogy megismerkedhessenek a konstruktív egyéni és csoportos problémamegoldás lehetőségeivel és ösztönözzük őket az alkotó lét örömteli átélésére.

Legfontosabb pedagógiai elveink az oldott légkör, az érzelmi stabilitás biztosítása, a gyermekek érdeklődésének központba helyezése, a csoportmunka, a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, információéhségük kielégítése mellett a **szociális kompetencia és a gyermekek együttműködési készségének fejlesztése**. Nagy hangsúlyt fektetünk az egészen korai tudományra nevelésre, a kérdezés, és a megismerés örömeinek megélésére, a logikus és a kreatív gondolkodás együttes fejlesztésére, és a különböző információk közötti kapcsolatok kialakítására. Tapasztalataink szerint a gyermekek ilyen közegben sokkal bátrabbak, nyitottabbak, kreatívabbak, és önállóbbak, mint a hagyományos iskolai tanítás során.

A tehetség kibontakozásához a kiváló átlag feletti képességek, specifikus képességek, megfelelő érzelmi bázis, a kudarctűrési képessége, a szociális érettség, kreativitás, motiváció és támogató, kedvező környezet együttes jelenléte szükséges. Fontosnak tartjuk, hogy a korai gyermekkorban, kisiskoláskorban a játéktevékenység, játékos tanulás adta lehetőségek kiaknázásával, az érdeklődés felkeltésével, fenntartásával, és mindemellett a biztonság, türelem megadásával a lehetőségét biztosítsuk a kiteljesedésnek. Helyet, időt és figyelmet szánunk arra, hogy bármelyik gyermek beszélhessen az őt érdeklő témákról.

Külön figyelemben részesítjük azokat a tanulókat, akik:

- valamilyen területen kiemelkedő képességeket mutatnak;
- valamilyen témáról sok ismerettel rendelkeznek;
- előnnyel indulnak (pl. külföldön éltek és jól tudnak egy nyelvet).

Kiemelt figyelemre van szüksége azoknak a tanulóknak, akiknél:

- valamelyik meghatározható részképesség hiányzik;
- tanulásmódszertani problémák vannak;
- csekély, vagy egyáltalán nincs előrehaladás;
- viselkedési problémák vannak;
- beilleszkedési problémák vannak;
- hosszabb ideig hiányoztak (betegség, külföldi tartózkodás miatt).

10.2. Az egyéni tanulási utak megtervezésének célja

Az érdeklődés a megismerő tevékenység belső motívuma. A képesség fejlődésének a belső aktivitás a legfontosabb indítéka, amely a tanulást, a valóság megismerését örömteli, szívesen vállalt tevékenységgé teszi. Lényeges, hogy a gyermeknek sikerélményt nyújtson a feladatok megoldása, hiszen ez növeli az érdeklődését, fokozza az erőfeszítést.

Az egyéni fejlődés szempontjából döntő fontosságú a szocializációs képességek, a társas kapcsolatok kialakítása.

11. Tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

Ha iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt a szülő vagy a tanuló a 7. évfolyamnál korábban kéri, hogy gyermekét félévkor és/vagy év végén osztályzattal minősítsük, és a szóveges értékelésünk alapján megajánlott osztályzatot nem fogadja el, a tanuló osztályozó vizsgát tehet.

Ebben az esetben a szülő **osztályozó vizsga** iránti kérelmet nyújthat be az osztályfőnöknél vagy az érintett pedagógusnál, írásban is megerősítve. Amennyiben a szülő a nyári szünet ideje alatt kérelmezi az osztályozó vizsga megtartását, úgy azt legkésőbb június 30-ig jeleznie kell írásban is. Az ilyen esetekben az osztályozó vizsga augusztus utolsó hetében kerül megtartásra.

Amennyiben a tanuló teljesítménye a hiányzások miatt a tanítási év közben nem volt értékelhető, és ezért a tanítási év végén nem minősíthető, a nevelőtestület engedélyezheti, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozó vizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz kötelező foglalkozást, és az iskola eleget tett a jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségének.

Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei azonosak a helyi tantervben megfogalmazott követelményekkel. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

12. A gyerekek felvétele

12.1. A felvétel és az átvétel más iskolából

Az első évfolyamra felvétel kérhető, illetve hely esetén átvétel kérhető a további évfolyamokba, akár tanév közben is. A **felvétel** előtt egy **ismerkedési folyamat** zajlik, melynek színterei az egyéni elbeszélgetések, valamint az iskolai nyílt napok. Az ismerkedés szerves része a gyermek megfigyelése csoportos helyzetben. Célunk, hogy minden szempontból heterogén, csoportként együttműködni képes osztályokat hozzunk létre.

Már működő osztályunkba történő **átvételi kérelem** esetén a jelentkező diák egy **próbahetet** tölt el az adott osztályban. Az átvételnél kiemelt szempont, hogy a jelentkező a már működő adott csoportba beilleszthető legyen.

A gyermekek felvételénél és átvételénél meghatározó szempont, hogy a **család** egésze hogyan viszonyul szemléletünkhöz, pedagógiai elképzeléseinkhez.

A felvételtől a **tantestületi műhely** tagjai döntenek egy előre meghatározott szempontsor alapján, vitás kérdésekben a leendő tanítók szava a meghatározó.

Iskolánkban az osztálylétszám max. 24 fő.

A tanuló **magasabb évfolyamra** léphet, ha tantárgyanként tudja a kerettanterv, továbbá saját tantervünk

szerinti továbblépési feltételek által meghatározott tudásanyagot és rendelkezik az ott felsorolt készségekkel.

Az első négy évfolyam egyetlen szakasznak történő felfogása és a negyedévenként elkészített egyéni haladási tervek következtében az alsó tagozaton nincs a továbbhaladásnak külön feltétele.

A pedagógus felelőssége, hogy tapasztalván az egyes tanulók fejlődési ütemét, megítélje: vajon 4 év alatt képes-e elsajátítani a követelményeket. Amennyiben veszélybe kerül a negyedik év végén szükséges „kimeneti követelménynek” való megfelelés, úgy a családdal egyeztetve mérlegeljük az évisméltés megfelelő idejét.

12.2. Távozás az iskolánkból

A diákjaink elsődlegesen a kimeneti pontokon (középkolába lépés) távoznak az iskolánkból. Amennyiben a képzés közben valaki át szeretne iratkozni másik általános iskolába, és ezt három hónappal előtte jelzi és kéri, az átlépést segíteni tudjuk.

Minden évben a családokkal kötendő szerződésben rögzítjük, hogy az iskola az esetleges iskolaváltás esetén 3 hónapos felkészítési idő mellett tudja biztosítani a zökkenőmentes átmenetet. Ennyi idő alatt minden olyan sorrend vagy hangsúly különbség pótolható, amely az ismeretátadás szintjén az iskola programjának sajátosságaiból következik

A tanuló elbocsájtásának többféle oka és folyamata lehet. Fegyelmi okok miatt az iskola elbocsáthatja a tanulót a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltak szerint.

13. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Iskolánk egyik alappillére az együttműködés, a személyközpontú légkör. Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulók esetében pszichológusi javaslatra szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok javaslatai alapján pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a közreműködésével.

A különböző problémák kezelésére és javítására az alábbi pedagógiai tevékenységek zajlanak iskolánkban:

- gyermekmegismerés, szociometriai felmérések;
- az erőszakmentes kommunikáció, konfliktuskezelés gyakorlatának elsajátítása;
- egyéni mentorálás, önkép erősítése;
- a közösségközpontú elveknek megfelelő elfogadás, gyűlések szabályrendszere;
- esetmegbeszélések az érintett tanulók jobb megismerése céljából, pszichológus bevonásával.

14. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség olyan strukturális kereteket jelent, amelyek mindenki számára fizikai hozzáférést biztosítanak – többek között – az oktatás nyújtotta szolgáltatásokhoz is. Ezt a hozzáférést jogilag szabályozza az egyenlő bánásmódról szóló törvény. Az integráció esélyegyenlőségi szempontból azt jelenti, hogy a különböző személyeknek és csoportoknak lehetősége van másokkal közös térben és másokkal azonos módon és arányban hozzáférni információkhoz, tevékenységekhez, szolgáltatásokhoz, eszközökhöz stb.

A Horizont Iskola pedagógiai programja és helyi tanterve a szociális kompetenciák fejlesztésére épül, ez fontos tényező a hátrányos helyzetű tanulók együttnevelése szempontjából. Az egyenlő bánásmód elvének hatékony megvalósulását segíti a közösségközpontú szemlélet. A szociális szerepvállalásra kapott visszajelzések személyiségformáló hatása fejlesztő célú mind az integrált tanuló beilleszkedésére és tanulására, mind a csoport egészére nézve. Iskolánkban jelentős szerepet kap a szociális kompetenciákat és egyéni haladási ritmust és szakaszokat is figyelembe vevő értékelési rendszer, azon belül is a fejlesztő értékelés.

15. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Osztályozó vizsgát tehet az a tanuló, akinél a szülő kéri, hogy iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt a gyermekét félévkor és/vagy év végén osztályzattal minősítsük azért, mert a szóveges értékelésünk alapján megajánlott osztályzatot nem fogadja el. Ez esetben a szülő **osztályozó vizsga** iránti kérelmet nyújt be az osztályfőnöknél vagy az érintett pedagógusnál írásban. A kérelem beadása után 20 nap áll az iskola rendelkezésére, hogy az osztályozó vizsgát megszervezze. A nyári szünet ideje alatt kért vizsgát a szülőnek június 30-ig kell kérelmezni, és ez esetben a vizsga időpontja augusztus utolsó hetében kerül megtartásra.

A tanuló hiányzásai miatt teljesítménye nem volt értékelhető és év végén nem minősíthető, akkor a nevelőtestület engedélyezheti, hogy a tanítási év végén osztályozó vizsgát tegyen. A nevelőtestület ezt akkor tagadhatja meg, hogy a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz kötelező foglalkozást, és az iskola eleget tett a jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségnek. Ha már az első félévben meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt a teljesítménye nem volt minősíthető, félévkor osztályozó vizsgát kell tennie.

Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonként követelményei azonosak a helyi tantervben megfogalmazott követelményekkel.

16. Szóveges értékelés –árnyalt, fejlesztő értékelés

„A fejlesztő értékelés nem más, mint a tanulók fejlődésének, interaktív módon történő értékelése, amely az értékelési szempontok meghatározásával, előrevetíti a tanulási célokat, ezáltal folyamatosan követi és támogatja a tanulási folyamatot, a tanulást ahhoz igazítja.”

OECD CERI, 2005

„Az új paradigmát vallók szerint a fejlesztendő értékelés arra szolgál, hogy megállapítsa a tanuló fejlődését, és értelmezze a tanulási szükségleteit, és ehhez igazítsa a tanulást, lényege maga a fejlődés támogatása, önértékelés, az énkép, a metakogníció fejlesztése, támogatása.”[...] „A tanári célok helyett a tanulói eredményeknek kell irányítaniuk a tervezést - azt követeli a pedagógustól, hogy a teljesítményre vonatkozó követelményeket a tanítási és tanulási folyamat elején és ne a végén határozza meg.” (Lénárd, Rapos, 2009)

A **fejlesztő értékelés** a tanulási folyamat szerves része. A fejlesztő értékelés nélkülözhetetlen előfeltétele, hogy a tanulónak legyenek tanulási céljai, azaz **aktív részese legyen a saját tanulási folyamatának**. A tanulási folyamatban fontos a visszajelzés arról, hogy hol tartunk most a tanulási folyamatban, mire van még szükség, mit kell másképp csinálnunk. A fejlesztő értékelés megvalósításának legfontosabb előfeltétele, hogy olyan helyzetet teremtsünk, amelyben a tanuló érdekeltté válik saját hibáinak, hiányosságainak a feltárásában, és abban, hogy ezekkel maga is szembenézzon. Ezért a fejlesztő értékelésnek fontos szerepe van a **tanulók önértékelésének fejlesztésében** is.

A **szöveges értékelés** a pedagógiai folyamatban zajló rendszeres visszajelzés, információnyújtás a tanárok és a tanulók számára. Célja a pedagógiai, a tanulási folyamat menet közbeni irányítása, segítése. Nem minősítést, ítélezést jelent, hanem az eredmények mellett a hibák és nehézségek differenciált feltárását s ezzel a **fejlődés, fejlesztés megalapozását**. Ez a visszacsatolás lehetővé teszi a tanár számára, hogy ha szükségesnek látja, akkor módosítsa a nevelési-oktatási célokat, a tanítás-tanulás tartalmát és a pedagógiai, tanulási folyamatot. A tanulók **információkat és ösztönzést kaphatnak önkorrekciónjukhoz és önértékelésük fejlesztéséhez**. A pedagógus segítséget nyújt ahhoz, hogy a tanulók maguk is nyomon tudják követni saját fejlődésüket, és egyre nagyobb önbizalomra tegyenek szert.

16.1 A fejlesztő értékelés szinterei a tanulási folyamatban

A fejlesztő értékelés többszintű. Jellemzője, hogy a tanári értékelés mellett működteti az önellenőrzést, önértékelést és egymás munkájának az értékelését. A legfontosabb szinterek, ahol a tanuló értékelése történik:

- a nevelő és tanuló között;
- a tanuló és tanuló között;
- a tanuló és szülő között;
- a szülő és szülő között;
- a nevelő és nevelő között.

Az értékelési folyamatban a tanuló - család - iskola hármasszerege érvényesül, és elsődleges szerepe van a pedagógus és tanuló kapcsolatának. Mindenki tanulhat a folyamatban: a tanuló megtanulja saját tanulási folyamatát megszervezni, és irányítani, a munkájáról reflektálni, megtanulja az önértékelést és társértékelést, önmotivációt a tanulásra. A tanár megtanul együttműködni tanítványaival, és a megfelelő módszerekkel a tanulói teljesítményekhez igazodva irányítani a kooperatív tanulási folyamatot. A szülő megtanul együttműködni gyermekével, a pedagógussal, az intézménnyel. A fejlesztő értékelés egyrészt egyes konkrét produktumok értékeléséről szól, másrészt azonban a tanulók **kompetenciáinak fejlődését hosszabb távon is nyomon követjük**. A fejlődési tendenciák megfogalmazása a tanulók számára is fontos információ, ezen túlmenően azonban a szülőket is ennek segítségével tudjuk folyamatosan tájékoztatni a tanuló előrehaladásáról.

A tanítás nem közlés, nem ismeretátadás, hanem a tanulás segítése. És a tanulást csak azzal tudjuk

segíteni, ha folyamatosan visszajelzéseket gyűjtünk a munkánk eredményességéről, és visszajelzéseket adunk a tanulónak a saját tanulási folyamatáról.

Iskolánkban az **alsó tagozaton** nem adunk érdemjegyeket, és nem használunk egyéb jutalmazó, büntető eszközöket. A közösen kialakított szerződések és ezek megszegésének szintén közösen megállapodott „természetes következményei” teremtenek korrekt viszonyt tanár és diák között. Nem csak a projektekben való részvételt, hanem a tanulásban való előmenetelt is szóvegesen értékeljük. Fél évkor és év végén táblázatos formában is, részletesen tájékoztatjuk a szülőket az osztálynak megfelelő követelményekről és arról, hol áll ezek teljesítésének folyamatában gyermekük.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő formákban – rajzzal, csoportos beszélgetéseken, dramatikus technikákkal – lehetőséget teremtünk arra is, hogy saját és egymás munkáit is értékelhessék. A negyedik év végén részletes felmérést készítünk, melynek eredményét szóvegesen és számjegyekben is megjelenítjük. Ez lesz a kiindulópontja a következő négy év munkájának, ezért részletes megbeszélés tárgyát képezi mind a szülővel, mind pedig a tanulóval.

A második szakaszban, a **felső tagozaton** is megtartjuk a szóveges értékelést, de az értékelés az osztályozással bővül.

A munka során a formatív értékelés különféle módszereit alkalmazza a tanár, míg az egyes tananyagrészek végén szummatív értékelésre teremt lehetőséget, melynek eredményét figyelembe véve, a diákkal közösen állapítják meg az aktuális osztályzatot.

Minden tantárgy rendelkezik saját szempontrendszerrel, amelyet a tanulók ismernek, ebből tevődik össze a havi/negyedéves, féléves és év végi érdemjegy.

16.2 Tantárgyi követelmények, értékelés

Iskolánk programja egységnek tekinti az 1-4. évfolyam követelményeit, ezért az egyes évfolyamokon nem határoz meg kimeneti követelményeket.

Az egyéni haladási tervek és a negyedévente elkészített értékelők tervezik és regisztrálják az egyes tanulók haladási ritmusát és az ennek során elért teljesítményt.

Alapelvként fogalmazzuk meg továbbá azt, hogy a **harmadik év végéig** a továbbhaladás csak szilárd alapokra épülhet: az egyes tanulók addig nem haladhatnak tovább az ismeretszerzés alapkészségeinek fejlődési fázisairól, amíg a követelmények alapján a biztonságos teljesítményt el nem érik.

A **negyedik év** az összegzés, rendszerezés és gyakorlás időszaka. Ebben az évben fokozatosan egységesülnek az időkeretek: mindazok, akik az első három évben „időt kaptak”, ennek eredményeképpen saját tempójukban elsajátították az alapkészségeket: ezekre építve képessé válnak az elvárt teljesítményt a meghatározott tempóban és szinten teljesíteni.

Tanulóinkat alsó tagozaton szóvegesen értékeljük. A negyedévente elkészített értékelők a szülők és gyermekek számára részletes visszajelzést adnak az eltelt időszak folyamatairól, elért eredményeiről és az esetleg fejlesztendő területekről. A negyedik osztályban a tanulók százalékos formában számszerű visszajelzést is kapjanak teljesítményükről. A számonkérés folyamata is lépésről lépésre épül fel.

A **felső tagozaton** bevezetjük az érdemjegyeket.

Iskolánkban fontos követelmény, hogy a tanulók és a szülők egyaránt ismerjék a számonkérés követelményeit és az értékelés szempontjait.

A magatartás és szorgalom értékelése szintén szöveges formában történik.

A magatartás s szorgalom értékelését egy közösen kidolgozott szempontrendszer alapján értékeljük.

A szempontrendszer, az értékelés és minősítés közös követelménye a tanulók személyiségének tiszteletben tartása (nem a személyiség tulajdonságokat értékeljük!), a pozitív énkép fejlődésének támogatása és az értékelés funkciói közül elsősorban a fejlesztő szerep alkalmazása.

16.3 A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek (20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 81. § (1) 20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 81. § (1)

Az iskola a pedagógiai programjában meghatározott mérési időszakban és mérési módszer alkalmazásával tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérés, vizsgálat lefolytatható egyszeri alkalommal és megszervezhető legfeljebb két hónapig terjedő időszakra is. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelő végzi el a testnevelés órákon. A NETFIT rendszer szerint történik: <http://www.mdsz.hu/netfit/fittsegi-profilok-es-tesztek/>

17. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Iskolánkban kiemelt kompetencia, hogy a tanulók be tudjanak számolni a tudásukról. Fontos, hogy a tanulók jártasságot szerezzenek a tudásuk bemutatásában. A számonkérésnek, beszámolóknak abban van szerepe, hogy a tanulók tudását közösen ellenőrizhessük, értékelhessük,

A tanulók már első osztálytól kezdve tartanak kiselőadásokat, beszámolókat a projektekből vállalt témákról. Az erre való felkészülést fokozatosan tanítjuk. A projektekből megjelennek a kötelező tananyagok is. Egy-egy feladatmegoldás, csoportmunka után a tanulók szóban beszámolnak a megoldás menetéről, az újonnan szerzett ismeretokről. Ennek kapcsán fejlődik a kommunikációs képességük, lényeglátásuk.

A beszámoltatás, számonkérés vonatkozhat az önálló kutatásokra, produktumok létrehozására.

A tanulókkal kötött szerződés tartalmazza a számonkérés követelményeit, időpontját és értékelési szempontjait.

A Horizont Iskola helyi tanterve (Pedagógiai program 2. rész)

A választott kerettanterv megnevezése

A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára, engedélyezve: Emberi Erőforrások Minisztériuma által határozatlan időre, engedélyszám 36418-1/2016/KOIR. Bevezetés ideje: 2016. szeptember 1.

1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

1.1. Nevelési, oktatási célok

A Horizont Iskolában a nevelés, képzés célja az **autonóm** (stabil belső értékrenddel bíró, folyamatos önképzést igénylő), **harmonikus, boldogságra képes személyiség** kifejlődéséhez való segítségnyújtás. Az iskolai nevelés és oktatás 8 éves időtartama folyamán célunk az, hogy tanulóink a 8. osztály elvégzését követően képessé váljanak az **élethosszig tartó tanulásra**, ismereteik, bármely helyzetben történő alkalmazására. Tudjuk, hogy tartósan magas szinten teljesíteni intellektuálisan csakis az érzelmileg kiegyensúlyozott ember képes. Éppen ezért különös hangsúlyt helyezünk az **értelmi és érzelmi nevelés** egyensúlyára. A nálunk tanuló gyermekek egész személyiségét: nem pusztán értelmét, hanem érzelmeit és testi nevelését is szem előtt tartjuk.

Azt várjuk programunktól, hogy hatására tanulóink az elvárt teljesítményt belső motiváció ösztönzésére, szorongás, félelem és bűntudat nélkül teljesítsék.

Az általános iskola alapvető céljának azt tartjuk, hogy az iskolába járó gyermekek jól érezzék magukat mindennapi tevékenységük során és megszeressék a tanulást, illetve felismerjék és megélik, hogy a **valódi tanulás az öröm**. Pedagógiai eszközeink használata során minden esetben el kívánjuk kerülni a külső kényszert, hiszen tudjuk, hogy az ezáltal elért eredmények sohasem lesznek tartósak, nem épülnek be, és később már csak e kényszer folyamatos fenntartásával érhető el a kívánatos fejlődés, teljesítmény. A kényszer helyett a tanulók belső érzelmi és intellektuális igényeire és a személyközi szituációk, élethelyzetek elemzésére, megértésére és elfogadására; valamint a szabályok betartásának és a szabálykövetés értékének belátására helyezük a hangsúlyt. A **pedagógusaink az egész személyiségüket, elemző–megértő–elfogadó attitűdjüket, verbális és non-verbális kommunikációjukat** a fenti célok elérésének érdekében, a szükséges belső késztetések kialakítására, fejlesztésére összpontosítják.

1.2. Motiváció és felelősségre, önszabályozásra nevelés

Saját tapasztalatunkból is sokan tudjuk, hogy leghatékonyabban akkor tanulnak az emberek, ha szükségét érzik a megszerzendő tudásnak. A pedagógia egyik legfontosabb alapköve a **motiváció**. Ennek hiányában hiábavalóvá válhat minden szeretet, bizalom, fontos ismeret. Ha diákjainknak valóban megfelelő iskolát akarunk teremteni, akkor személyes szükségletekre alapozott programrendszert kell kidolgoznunk. Fel kell deríteni igényeiket, fel kell kelteni bennük új igényeket, és tapasztalatok, ismeretek, módszerek és technikák birtokába kell juttatnunk őket azok kielégítése céljából.

Olyan helyzetekbe kell hoznunk, olyan történéseknek kell kitennünk őket, amelyek új szükségleteket ébresztenek bennük. A tanár céltudatos tevékenységgel felderíti a lehetséges igényeket, érdeklődési köröket, és megtervezi azokat a helyzeteket, amelyek felkeltik diákjaiban az ismeretek megszerzése utáni

vágyat.

A fejlesztési és képzési program kialakításakor különösen nagy figyelmet kívánunk fordítani az **egyed-egy gyermekek adottságaira, egyéni igényeire, tempójára**. Az első négy évfolyamon használjuk a **projekt módszert**, ami valójában két szinten működik. A felszínen a projektek jelennek meg, mint a tapasztalat és ismeretszerzés kerete, a készség és képességfejlesztés eszköze. A háttérben, látens szinten azonban jelen van a tanterv, amely mint egy mérce, mint egy orientációs eszköz, azt mutatja meg a pedagógusoknak és a szülőknek, hogy a negyedik év végén kívánatosnak tartott szintekhez képest hol tartanak éppen az egyes gyermekek. Melyek azok a területek, ahol az egyéni fejlesztés terén különös figyelmet kell fordítani valakire, hogy a tanító a feladatok felkínálásánál kinek szenteljen az átlagosnál nagyobb figyelmet.

Szeretnénk, ha az első négy évet gyermekeink úgy tölthetnék el iskolánkban, hogy a tanulás ne váljék számukra nyüggé. Tanáraink arra törekszenek, hogy a **gyermekek természetes szemléletmódjához igazodva, a világot** - a maga sok-sok rejtelmével együtt - abban a teljességben és összetettségében vigyék közel tanítványaikhoz, ahogy az természetes módon létezik. Így kínálkozik szerves módon lehetőség arra, hogy bármely kutatási programot, alkotói tervet, munkadarab-készítést – a legjobb értelemben vett – ürügyként, vagyis lehetőségként használjunk fel ahhoz, hogy kényszer nélkül elsajátíttassuk tanítványainkkal a szükségesnek vélt készségeket, képességeket és ismereteket, azokat, amelyeket a tanterv határoz meg.

A **felső tagozaton** a multidiszciplináris projektek helyét átveszi a **tantárgyi rendszer**, de a pedagógiai **projektek** itt is meg-megjelennek a tantárgyak erre alkalmas követelményeinek feldolgozása során. Iskolánk pedagógusai az évről évre megszerzett tapasztalatok alapján folyamatosan fejlesztik a helyi tantervet, és alkalmazott pedagógiai módszereiket. A program **folyamatos fejlesztését** és rendszeres visszacsatolását a PDCA és OPDCA elveknek megfelelően a nevelőtestület pedagógiai műhelye végzi: belső képzések, esetmegbeszélő megbeszélések segítik az egymástól történő tanulást; tananyagfejlesztő csoportokban és a munkaközösségekben történnek a fejlesztések a Minőségirányítási Programnak és az éves munkaterveknek megfelelően.

1.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Saját kultúránk megismerése mellett fontos feladatunk a közvetlen környezetben, majd a tágabb hazában élő más hagyományú kisebbségek, nemzetiségek kultúrájának, tiszteletének megtanítása. Ösztönzést adunk a szülőföld cselekvő felfedezésére, felkészítünk hazánk kultúrájának egyre tágabb és egyre mélyebb megismerésére. Olyan választható néprajzi témákat hozunk fel példának, illetve olyan vidékeket, amelyekhez a gyerekek érzelmileg kötődnek, akár közös élmény, akár rokoni kapcsolatok révén. Feladatunk az érdeklődés felkeltése a „hétköznapi történelem”, a néprajz, a művelődéstörténet, a népköltészet iránt. Történelmi és a néprajzi forrásokat vizsgálunk (archív fotók, filmek, múzeumi tárgyak, régi dokumentumok, családi történetek, fényképek és iratok, könyvek stb.). A hagyományos családi formák, a természet ismeretéhez alkalmazkodó munkarend, erkölcs- és értékrend megismertetésén keresztül olyan biztos hátteret igyekszik az iskola nyújtani, amely segít eligazodni a világban, és megvéd a fogyasztói társadalom szélsőséges megnyilvánulásaitól és értékvesztésétől. A bemutatott példák, tevékenységek és az olvasmányélmények alapján világossá válik a természeti környezet, a gazdálkodás, a társadalom, a sokféle kultúra egymásra gyakorolt hatása és ezek összefüggése. Iskolánkban ezzel a témakörrel a történelem és társadalomismeret, a hon-és népismeret tantárgyi keretén túl már az 1. évfolyamtól a beszélgető körökön illetve az évkör-meséken is találkozhatnak a tanulók.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, a jeles magyar történelmi

személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Tájékoztassanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: kultúrkör, történelem, magyar nyelv és irodalom, ének-zene), ünnepek, megemlékezések.

1.4. Harmonikus személyiség

A test és a lélek harmonikus fejlesztése: az egészséges életmód ismeretének közvetítése, az önismeret valamint a társas kapcsolatok jelentősége;

- a) a közösség szerepe, az együttélés;
- b) fogékonnyá tenni a gyermeket saját környezete és a természet megismerésére;
- c) fejleszteni érdeklődését, kíváncsiságát, segíteni természetes fejlődését, teret adva a mozgás és a játék iránti vágyának is;
- d) a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése;
- e) adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése;
- f) a világ megismerésére való törekvés igényének alakítása;
- g) a tanuló, a család, az iskola sajátosságainak megismerése, folyamatos, rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel;
- h) technikák megismerése, alkalmazása a kommunikációs problémák, konfliktusok megoldásában, a kommunikáció gyakoroltatása, személyes fejlődést segítő és önismerettel kapcsolatos színterek.

1.5. A kor igényeinek megfelelő és értékálló tudás

Iskolánk pedagógiai szemlélete, hogy életszerű, tevékenységközpontú és élményt nyújtó pedagógiai módszereket alkalmazzon, amely kapcsolódik a jelenhez és a diákok mikro- és makrokörnyezetéhez. Ezúton megtapasztalják azt is, hogy a tanulás a mindennapok része, amely a korunkat jellemző állandó információváltozásban elengedhetetlenül szükséges. Továbbá mindazon képességek fejlesztését is szükségesnek tartjuk, amely segít az alkalmazkodásban, a tudás megszerzésében, és ezen képességek fejlesztésére különös hangsúlyt helyezünk a pedagógiai munkánk során.

A pedagógiai feladataink között említett egyéni tanulás, témnapok, projektek és szakkörök, műhelyek során olyan valós lehetőségeket, ismereteket kínálunk, amelyen mind a digitális, információs világ sokszínűségével, a médiatudatossággal, mind pedig a kézműves technikák tárházával megismerkedhetnek a diákok, és tapasztalatot, ismeretet és készséget szerezhetnek a különböző területeken. Ez adhat nekik a jelenben és a jövőben is megfelelő és biztonságos tudást és tudatosságot.

1.6. Egyetemes kultúra közvetítése

Iskolánkban célunk, hogy a diákok ismerjék az általános, egyetemes emberi kulturális szokásokat, amelyek segítik az együttélést, a megértést, az elfogadást és a toleranciát. Ezen értékek iskolánk alapját képezik, hiszen a közösségre nevelés, a személyiség- és a szociális kompetenciák fejlesztése mind ezen célokat is szolgálják.

Fontosnak tartjuk, hogy a diákok ismerjék a kultúránk értékeit és gyökereit. Ezért a speciális tantárgyak között megjelenik a kultúrkör tantárgy, amely az egyetemes kultúrát közvetíti.

1.7. Tanulás és munka

Iskolánk életszerű helyzeteket teremt, amely segíti a diákokat abban, hogy a tanulást tágabban értelmezzék, valamint a munkáról, a különböző foglalkozásokról is képet kapjanak. A pedagógiai feladatok során a diákok az élethosszig tartó tanulást sajátítják el, amely a munkavégzésnek is a részét képezi.

1.8. Tájékozódás, véleményformálás, cselekvés

Iskolánkban a szociális kompetenciák fejlesztésére különös hangsúlyt helyezünk, amely az önismeretre, az önértékelésre és az együttműködésre nevel. Az önismeret fontos szerepet játszik a tájékozódásban és a véleményformálásban. Iskolánkban a diákok sok tapasztalatot szereznek az iskola működéséről, a demokratikus folyamatokról, amelynek fontos színterei a beszélgetőkörök és az iskolagyűlések. Ezekon a fórumokon lehetőség nyílik arra, hogy a diákok önszabályozó, önmagával és a világgal, a másik ember értékeivel tisztában levő, gondolkodó és cselekvő személyekké váljanak.

1.9. Teljesítmény ösztönzése

Iskolánk a belső motiváltság kialakítására és ébrentartására nagy hangsúlyt helyez. Ezt a célt szolgálják a élményszerű tanulási helyzetek, a tapasztalati tanulás, a problémahelyzetből kiinduló tanulás, valamint kreativitást ösztönző helyzetek.

1.10. Természet, társadalom, kultúra

Iskolánkban alapvető szemlélet, hogy a diákok önmagukkal és környezetükkel harmóniában éljenek. Ehhez szükség van a társadalmi és kulturális ismeretekre és mindazon szociális kompetenciák fejlesztésére, amelyek az elfogadásra, együttélésre és a demokráciára nevelnek. A felelősségvállalást kiterjesztjük, így nem csak önmagunkért vagyunk felelősek, hanem a másik emberért, a közösségért, a környezetünkért és a természetért is. A fenntarthatóság és környezettudatosság a mindennapi élet szerves részét képezi, alapvető viszonyulás, amely az iskolai élet minden tevékenységében megjelenik.

1.11. Kultúra és az élővilág

Iskolánkban a diákok a természetismeretről és a kulturális ismeretekről olyan átfogó ismeretet kapnak, amely az összefüggések feltárásában, az egységben és rendszerben való gondolkodásra neveli őket.

1.12. Cselekvő elkötelezettség: az igazságosság, a jó és a szép

Iskolánkban a demokratikus döntési folyamatok során a diákok megtapasztalják a bizalmat, a felelősségvállalást, a szabályok fontosságát, az alkalmazkodást, az elfogadást, a konszenzust, amelyek a cselekedeteikre, a döntéseikre, a mindennapjaikra hatással van.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.13. Szülői vélemények és javaslatok befogadásának fórumai

A szülői vélemények, javaslatok befogadása és hasznosítása a demokratikus iskola működésének

nélkülözhetetlen feltétele. A szülői házzal folytatott kommunikáció és együttműködés fórumai: egyéni találkozások, szülői értekezletek, szülői gyűlés, elektronikus kapcsolattartás.

1.14. A testi és lelki egészségre nevelés

Ösztönözzük a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A családdal együttműködve készítjük fel a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, a váratlan helyzetek kezelésére.

1.15. Közjóra való törekvés megalapozása

A Horizont Iskolában elsődleges a közösség. A tanulók életében fontos készségek megalapozását és fejlesztését segíti az összetartozás érzése. A közjó azon társadalmi életfeltételek összessége, mely túlmutat az egyéni érdekek összességén, magába foglalja mindazt, ami egy közösség összetartását teremtheti meg. Ahogyan a természeti és a társadalmi, politikai, valamint gazdasági környezet szorosan összefügg, úgy az egyéneknek is szükségük van egymásra.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.16. A családi életre nevelés

A családok bevonás iskolánk életébe, az együttműködésünk a családokkal a nevelés területén is kiemelkedő fontossággal bír. A család a gyerekek elsődleges közössége. A közösségben való életet az iskolában is megtapasztalja, és az iskolában elsajátított, megtapasztalt közösségélmények, együttműködések mintát szolgálnak a családi életre is.

Harmonikus családi minták közvetítése, valamint az életkornak megfelelően foglalkozunk a szexuális kultúra kérdéseivel is.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások, beszélgetések (kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások).

1.17. Önkéntesség, felelősségvállalás

Az önkéntes munka, a közösségért végzett munka erkölcsi értéke. A döntéseikért, cselekedeteikért vállalt felelősség. Közösségért érzett felelősség erősítése.

A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása, amelyhez együttérzésre, együttműködésre, problémamegoldásra, önkéntes feladatvállalásra és megvalósításra van szükség. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős élethez.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.18. Tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítása

A tanuló találja meg a helyét a szűkebb és tágabb közösségekben, törekedjék tartalmas és tartós

kapcsolatok kialakítására. A nevelés célja a konstruktív életvezetés kialakítása, melynek alapja a közösségi és egyéni értékek együttese melletti elköteleződés. A tanuló életkori sajátosságának megfelelően legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.19. Önismeret, erkölcsi ítélet, társas kultúra fejlesztése

Olyan környezetet kell teremtenünk, ahol segíthetjük a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeiknek optimális alakulását, tudásuknak és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni őket, hogy képessé váljanak érzelmeiknek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Tudatosuljon bennük, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A Horizont Iskolában a szociális kompetenciák fejlesztésében hangsúlyosan jelennek meg ezek a területek. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.20. Család, közösség és munka világa

Az iskola, mint közösség lényeges szerepet játszik az egyén fejlődésében. A közös célok eléréséért a közösség tagjai közös döntéseket hoznak, közös lépéseket tesznek.

A családi kapcsolatokon túl az iskola ad mintát arra, hogy hogyan lehet egymással békében együtt élni. A közösségi modell már az iskolában is hangsúlyozza, hogy fontos az egyenlőség, egymás igazságos megítélése, hogy a közösség minden tagja hozzá tud járulni a jóléthez. A vezetés és a felelősség megosztott, mindenkinek van szava a közösség feladatainak meghatározásában és abban, hogy ezeket hogyan lehet a legjobban elérni. A közösségen belül nincsen hierarchia.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.21. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus, közösségközpontú iskola működése megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, valamint az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. Ismerjék meg tanulóink a demokratikus működéshez szükséges jogokat és kötelességeket, hogy a közösség és együttélés szabályait betartó gyerek, később felnőtt váljon belőlük. Jellemezze őket az erőszakmentesség és a méltányosság. Az iskolai diákélet lehetőségein keresztül gyakorolják a demokráciát, közéletiséget, a vitakultúrát. A korszerű tanítás- és tanulásszervezési eljárásokon keresztül, mint például a kooperatív tanulás gyakorolják a felelősséget, az önálló cselekvést, a megbízhatóságot. A kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások is.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.22. Erkölcsi nevelés

A tanulók cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősség tudatának elmélyítése. Támogatjuk az önálló gondolkodás kialakulását és a majdani önálló, felelős életvitelre történő

felkészülésüket. Az iskola a demokratikus közösségi életével, a tanárok példamutató magatartásával támogatja a tanulókat. A tanuláshoz, munkához való hozzáállásukban alakuljon ki az igény, mely hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat.

Arra törekszünk, hogy az erkölcsi nevelés legyen életszerű, igyekezzünk felkészíteni tanulóinkat az életben felmerülő értékkonfliktusokra az erkölcsi és életvezetési problémák megoldására.

Az erkölcsstan oktatása a tanulók az iskolai élet egészébe való aktív bevonásával és a szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozásokon történik.

Az erkölcsstan, hittan alsó tagozatban kultúrkör foglalkozásokban, felső tagozatban pedig beszélgetőkörben kerül beépítésre.

1.23. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe.

Színterei: a teljes iskola élet, kiemelten a természettudományos foglalkozások és tematikus napok, művészeti foglalkozások.

1.24. Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fontos a segítséssel, az együttműködéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása, működtetése.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások, beszélgetések, kiemelten a szociális kompetenciát fejlesztő foglalkozások.

1.25. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény életkornak megfelelően biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, vállalkozói ismeretek tanítását.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: kultúrkör, történelem, matematika), iskolai piacok és vásárok, tematikus napok, külsős programok.

1.26. Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék és tudják alakítani az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: magyar nyelv és irodalom, művészeti foglalkozások), ünnepek, tematikus napok, külsős programok.

1.27. A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári, multimédiás és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Színterei: a tananyag tematikáját feldolgozó foglalkozások (kiemelten: tanulásmódszertan), önálló projektek.

1.28. A mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a Nemzeti köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg: Az 1-5. évfolyamon a mindennapos testnevelés 5 óráját a következő felosztásban teljesítjük: 3 testnevelés + 2 óra játékos testnevelés.

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, lovaglás, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy – az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően – különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok). A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy – a tanuló kérelme alapján – sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

1.29. A mindennapos művészeti nevelés

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, amely az magyar nyelv és irodalomban megjelenő művészeti eszközök használatával, a szakkörökön, a vizuális nevelés foglalkozásain megvalósul, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére. Az 5-8. évfolyamokon folyamatosan biztosítani kell a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit.

1.30. Az idegennyelv-oktatás

Az első idegen nyelv oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik. Iskolánkban az 1–3. évfolyam idegennyelv-oktatásában képzett pedagógus alkalmazása megoldott, és az iskola pedagógiai programja szerint, az első idegen nyelv oktatása ezen évfolyamokon kezdődik. Az első idegen nyelv megválasztásakor – amely az angol – biztosítjuk, hogy azt a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák. Igény szerint második idegen nyelv oktatható a 7. évfolyamtól.

2. Foglalkozások, óraszámok

A kerettantervben megjelenő tantárgyi tematikákat kötelező foglalkozásaink során tanítjuk.

A foglalkozásokat 20 és 90 perc közötti időtartalomra tervezik a pedagógusok. Ezt az időtartamot a valóságban befolyásolja a tanulók aktuális állapota. Ennek megfelelően a foglalkozás lehet rövidebb vagy hosszabb, szükség esetén egy hosszabbra tervezett foglalkozás során több szünet is tartható.

A tervezés során a pedagógusok egy napra minimum 245 percnyi foglalkozást terveznek, mely az adott helyzethez alkalmazkodva is csak maximum napi 300 percre bővíthet.

Egy tanév során több speciális napunk van, amikor nem az órarend szerint tartjuk a foglalkozásokat. A foglalkozásaink elnevezését és az órarendben megjelenő minimum óraszámait az alábbi táblázatban részletezzük. A foglalkozások perc alapon számolt időtartamának összege egy héten megjelenő 45 perces egységekre átszámolt óraszámként jelenik meg.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	9	9	8	8	5	5	4	4
Matematika	5	5	5	5	5	5	4,5	4,5
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Angol	2	2,5	2,5	3	3,5	3,5	4	4
beszélgető kör	3,5	3,5	3,5	3,5	2	2	1	1
Csoportjáték	1	1	1	1	1	1	1	1
Kultúrkör	1	1	1	1				

Környezetismeret	1	1	1	1				
Természettudomány					2	4	4	4
Történelem					2	2	2	2
komplex tudomány							1	1
Informatika					1	1	1	1
Tanulásmódszertan					1	1		
Projekt							1	1
ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
vizuális nevelés	2	2	2	2	2	2	2	2
Szakkör	1	1	1	1	1			
szabad foglalkozás	1	0,5	1,5	1	1	0	1	1

Az órarendben nem megjelenő, speciális programok óraszámait az alábbiakban fejtjük ki. A foglalkozások perc alapon számolt időtartamának az összege az egy napon megjelenő 45 perces egységekre átszámolt óraszámként jelenik meg. A táblázatban jelöljük az ilyen speciális napok egy tanévre eső számát is (nap/egy tanév).

speciális napok száma és megnevezése	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
ünnep	8	8	8	8	8	8	8	8
témanap	4	4	4	4	4	4	4	4
öko-nap	1	1	1	1	1	1	1	1
elmenős programok	12	12	12	12	12	12	12	12

Egy tanév során több speciális napunk van, amikor nem az órarend szerint tartjuk a foglalkozásokat:

ünnepek: egy-egy periódust lezáró utolsó tanítási nap (projektet, témahetet lezáró nap), az órateremben külön megjelenítve.

témanap: egy-egy periódust elindító tanítási nap, az órateremben külön megjelenítve.

elmenős napok: tömbösített tantárgyi foglalkozásokkal járó tematikus napok.

öko-nap: komplex, az egészségnevelésre, környezeti nevelésre, valamint természettudományos témákra épülő foglalkozások.

2.1 Az egész napos neveléshez kötődő nevelési-oktatási program

Az órateremben megjelenített foglalkozások a szünetekkel és ügyeletekkel együtt az egész nap programját lefedik.

2.2 Választható tantárgyak (és az ehhez kapcsolódó pedagógusválasztás szabályai)

A tanulók számára kötelező óraszám alatt kötelezően az iskolában (vagy iskolai programon) töltendő teljes időkeretet értjük. Ez idő alatt a tanulók kötelező foglalkozásokon vesznek részt. A kötelező foglalkozásoknak gyakran vannak választható elemei is. A kötelező foglalkozások egy része kötelezően választható (szakkör, témanap, ünnepek és tematikus napok néhány foglalkozása). Szabadon választható a szakkör, illetve minden évfolyam számára az ünnepek és tematikus napok néhány foglalkozása. A választás minden esetben a diákok valós döntése alapján történik. A tanulónak a döntésük felelősségét vállalniuk kell, vagyis a vállalt foglalkozáson a foglalkozás szabályai szerint részt kell venni. A választható foglalkozásokat a kerettantervben foglaltak szerint tantárgyi tematikát tanító pedagógusok tartják. A diákok a választás során a téma vagy a pedagógus személye szerint is választhatnak.

2.3. Projektek, témahetek

A nevelési programban jelzett alapelvek alapján iskolánkban az alsó tagozaton projektek láncolatán keresztül adjuk át az előírt tananyagot.

A témakörök megválasztásában a pedagógusok szabad kezet kapnak: saját kompetenciáik és a gyermekek egyéni sajátosságai alapján választják ki a projektek témáját.

A tervezés egy tanévre előre történik: minden osztálytanító eltervezi az adott tanévben mely témákat és milyen időtartamba kínál fel. A témák kiválasztásánál a gyermekek érdeklődésére épít és egyben az elsajátítandó tananyagra is tekintettel van. Bevett gyakorlat, hogy a tervtől egy-egy spontán felmerülő téma esetén a pedagógus eltér.

2.4. A projektek közös jellemzői

A helyi tanterv tantárgyi követelményei alapján az osztálytanító felelős azért, hogy az 1- 4. osztály tantárgyi követelményei a négy év alatt maradéktalanul beépüljenek a projektekbe.

A projektek tervezésébe és szervezésébe, valamint annak értékelésébe bevonjuk a tanulókat is. A projekt megvalósítására szerződést kötünk a tanulókkal.

Minden évfolyam osztálytanítója egy évre előre megtervezheti az abban a tanévben sorra kerülő projekt témákat, figyelembe véve a gyerekek érdeklődését, ötleteit, saját kompetenciáit és a tananyagot figyelembe véve. Ettől rendszerint minden osztályban eltérnek, hiszen a gyerekek ötleteinek, érdeklődésének megfelelően lehetőség van arra, hogy egy-egy témát hosszabban vagy rövidebben kutassanak a tervezettnél, sőt arra is sokszor van példa, hogy egy-egy hirtelen felmerülő ötlet kapcsán „spontán” projekt alakul ki.

A projektek tervét megállapodott szerkezetben rögzítjük.

A megvalósulást a saját fejlesztésű elektronikus formában rögzített haladási naplóban dokumentáljuk. Mindezek alapján a projektek ismét megtarthatók, természetesen a megváltozott vagy különböző körülményekhez adaptálva, alkalmazva. A projektek megvalósulásának részletes körülményeit és feltételeit és előkészületi gyűjteményét (felhasznált szakirodalom, szövegek, versek, dalok, feladatok) rendszeresen külön is rögzítjük, ennek eredményeképpen az iskola ún. Projektbankja évről évre bővül.

3. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógus választás szabályai

A kötelezően és szabadon választható tantárgyakra jelentkezés rendjét a nemzeti köznevelési törvény 35.§, 27.§, valamint a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 13.§, 14.§, 15.§ szerint határoztuk meg: a tanulók számára kötelező óraszám alatt kötelezően az iskolában (vagy iskolai programon) töltendő teljes időkeretet értjük. Ez idő alatt a tanulók kötelező foglalkozásokon vesznek részt.

A kötelező foglalkozásoknak gyakran vannak választható elemei is.

A kötelező foglalkozások egy része kötelezően választható:

- szakkör,
- témanap, projekt
- ünnepek,
- tematikus napok néhány foglalkozása.

Szabadon választható:

- szakkör,
- minden évfolyam számára az ünnepek,
- tematikus napok néhány foglalkozása.

A választás minden esetben a diákok valós döntése alapján történik. A tanulónak a döntése felelősségét vállalni kell, vagyis a vállalt foglalkozáson a foglalkozás szabályai szerint részt kell venni. A választható foglalkozásokat a kerettantervben foglaltak szerint tantárgyi tematikát tanító pedagógusok tartják.

A diákok a választás során a téma vagy a pedagógus személye szerint is választhatnak.

4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban arra törekszünk, hogy csoportjaink, osztályaink a lehető legheterogénebb összetételűek legyenek. Ez azt jelenti, hogy törekszünk a nemek kiegyensúlyozott arányára, és arra, hogy mind képességben, mind érdeklődésben, mind habitusban sokféle gyermek tanuljon egy osztályban.

Szempontjainkról részletesen a pedagógiai program "Felvétel és átvétel más iskolából" című fejezetében írunk.

A csoportbontások szempontjai:

Iskolánkban a tanulók gyakran dolgoznak kooperatív csoportokban, párokban. A csoport-vagy páralakítás történhet:

- a tanulók érdeklődése szerint;
- téma, vagy a projekt szerint;
- a tanulók választása alapján;
- véletlenszerűen.

A pedagógusok a következő szempontokat veszik figyelembe a csoportba sorolás során:

- a gyermekmegismerés, a szociometriai mérések eredményei,
- az intelligenciaterületek,
- szimpátia,
- a tanulók együttműködési készsége,
- a tanulók érdeklődése,
- a tanulók tanulási stratégiája,
- szocializációs szempontok.

Ha a tanulók választanak, kérhetnek segítséget. A segítségkérés területei lehetnek:

- kivel tudnak együttműködni,
- kivel hasonló az érdeklődésük,
- kivel hasonló a tanulási stratégiájuk,
- különböző az intelligenciaterület,
- kinek tudnának a csoport/páros munka során segíteni, vagy kitől fogadnák szívesen a segítséget,
- kivel egészítik ki egymást,
- kivel együtt képesek a feladatok teljes lefedésére.

5. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket

Az értékelést a tanár és a diák közösen végzi; a diákok is aktív részesei az értékelés folyamatának, amely mindennapos és rendszeres. Fontos elvünk a pozitív megerősítésre való tanári készség.

A nevelés területén a pedagógus szóban és írásban megjelenő megjegyzései visszajelző funkcióval rendelkeznek, nem jeleznek mérhető teljesítményt.

Az önismeret fejlesztéséhez hozzátartozik a képességekről adott pontos visszajelzés is. Ez az egyik alap, de nem feltétlenül a legfontosabb tényező, hiszen bízunk abban, hogy az akarat tudatos és ésszerű használatával a képességek is változhatnak.

A tanuláshoz való viszonyulás mindig részletesen szerepel a félévenként kiadott írásbeli értékelésben, kiemelve annak objektív és szubjektív részeit egyaránt. (Objektív tényezők pl. mérhető teljesítmények, feladatok vállalása, versenyek; szubjektív tényezők pl. milyennek látja a pedagógus a tanuló érdeklődését, aktivitását.)

5.1. Az értékelés viszonyítási alapja

Ahol és ameddig csak lehet, a tanuló változásait saját korábbi szintjéhez viszonyítjuk. Így az írásbeli bizonyítványokat évfolyamonként végigolvasva követhetővé válik a diákunk teljes fejlődése.

Ugyanakkor elengedhetetlennek tartjuk, hogy bizonyos pontokon a diák és a szülő információt kapjon arról is, hogy a gyermek életkorának megfelelő, a kerettanterv szerinti évfolyamfokozat követelményeivel objektíven mérve milyen a tudása. Ezt az objektív tájékoztatást fokozatosan vezetjük be az első osztálytól negyedik osztály év végéig, a következő módon:

Az első három évben a tanító belátása szerint értékeli a diákot, figyelembe véve a képességeit, tempóját, fejlettségi szintjét. A tanító dönthet úgy, hogy az adott tanulót csak saját magához viszonyítja, vagy

jelezheti számára, hogy az adott évfolyamban meglévő követelményekhez képest mit teljesített.

Tanulási nehézséggel küzdő tanulók esetén a tanító arról is dönthet, hogy bizonyos tantárgyból több időt biztosít a minimum elsajátításához – akár egy tanévi kereten is túllépve. Ilyen esetben pedagógiai okokból eltekinthet attól, hogy a bizonyítványban szereplő írásbeli értékelésben az évfolyamfokozatot a tanulóval közölje. A szülővel ebben az esetben is írásban közölni kell a valós tudásszintet és teljesítményt.

A negyedik évtől minden diáknak (az előbb említett egyedi elbírálás alá eső tanulási nehézséggel küzdő tanulóknak is) jelezzük a tantervi követelményekhez viszonyított teljesítményét, annak érdekében, hogy a realitásokkal számolva, a diákokat az eddigieknél jobban bevonva készíthessük el a tanulmányi tervét.

A félévi bizonyítványban ez a tájékoztatás még lehet részleges, tanév végén viszont már minden esetben teljes körű.

5.2. Napi szóbeli visszajelzések

Az iskola szellemiségéből fakadóan, a pedagógus - diák személyes kapcsolatra építve nagy hangsúlyt fektetünk a napi szinten szóban elhangzó, hiteles nonverbális jelekkel megtámogatott visszajelzésre, mely eszköz a teljesítmény, a viszonyulás megerősítésére vagy javítására.

Az egyes tanulók követésének, a pozitív vagy negatív irányú változásokra való gyors reagálásnak egyik segítő támogató fóruma a hetente összeülő pedagógus műhely.

A pedagógus szóbeli visszajelzései mellett visszajelzést adhatnak a tanulónak a diáktársai is, továbbá az oktató - nevelő folyamatban mindennapos szinten megjelenik a diákok önreflexiója, önértékelése is.

5.3. Rövidebb írásbeli visszajelzések

A szóbeli visszajelzések mellett írásbeli visszajelzések kapcsolódhatnak az írásban megjelenő feladatokhoz, bemutatókhoz vagy egyéb munkákhoz

5.4. Negyedévi és háromnegyedévi értékelés

Szövegesen és/vagy szimbólumokban megjelenő állapotkép és önértékelés, mely visszajelzést és tájékoztatást ad a tanuló iskolával kapcsolatos állapotára (pl. érzései, gondolatai, örömei, bánatai, sikerei, kudarcai a foglalkozásokkal, pedagógusokkal, osztálybeli helyzetével, szereplésével kapcsolatban).

Témáját és formáját az osztályfőnök és/vagy az osztályközösség tetszőleges módon fogalmazza meg az adott időpontban általuk aktuálisnak tartott egy-két szempont szerint.

A negyedévi (háromnegyedévi) értékelések lehetnek bizonyos folyamatok is (pl. filmkészítés, animáció, egy hetes keretjáték vagy alkotófolyamat), de minden esetben kell, hogy készüljön róla dokumentáció a tanuló értékeléseket gyűjtő dossziéjába.

5. osztálytól a negyedévi és a háromnegyedévi értékelésekhez csatoljuk, az ún. szakasz-záró értékelést. A szakasz-záró értékelés célja, hogy a felső tagozaton megemelkedett tantárgyi követelmények teljesítéséről a tanulók és a szülők tájékoztatást kapjanak. A szakasz-záróban a szakóra - jellegű

foglalkozásokat tartó pedagógusok rövid szaktárgyi értékelést adnak a tanuló hozzáállásáról, foglalkozásokon elvégzett munkájáról, felszerelésének kezeléséről és az adott időszakban írt beszámolóiról.

Időpontját az augusztusi, a tanév beosztását meghatározó műhely-megbeszélés rögzíti.

5.5. Egy félévet áttekintő írásos pedagógusi értékelés

A félévi értesítés és a tanév végi bizonyítvány tartalma a tantestület által megírt, minden pedagógusra nézve kötelező segítő szempontrendszerek alapján történő jellemzés.

A szempontrendszerek biztosítják az értékelések tájékoztató funkcióját. Társulhat hozzá a tanuló önértékelése is. Ezeket az értékeléseket a kiosztás után a tanulókkal minden esetben átbeszéljük, és ennek lehetőségét a szülőknek is biztosítjuk.

5.6. Érdemjegyek

Érdemjegyeket 7. évfolyamtól adunk bizonyos feladatok vagy időszak értékelésére, a szöveges értékelés kiegészítésére. Ekkortól a félévi és tanév végi bizonyítványba is írunk osztályzatot a szöveges értékelés mellé; a tanév végi osztályzatokat a „keményfedeles” bizonyítványba is beírjuk. Napi szinten ekkor sem adunk érdemjegyeket.

A készségtárgyakat, a magatartást és a szorgalmat a felsőbb évfolyamokon sem értékeljük érdemjeggyel, osztályzattal. A készségtárgyakat csak akkor fordítjuk le numerikus értékelésre, ha továbbtanulás miatt azt a szülő külön kéri.

5.7. Tesztek, versenyek, egyéb mérések

Diákjaink részt vehetnek külső szervezésű tantárgyi versenyeken.

Iskolánk nem zárkózik el az országos mérésektől. A hozzánk érkező szakmai vendégek (felsőoktatásban hallgatók, egyéb kutatók) is végezhetnek méréseket, tesztek. Ezek eredményeit a pedagógusaink beépíthetik a további munkájukba.

Mivel iskolánkban a szociális fejlődés kiemelt szerepet kap, iskolapszichológusunk minden tanév végén minden csoportban elvégez egy szociometriai vizsgálatot. Ennek eredményei visszajelző funkcióval bírnak, melyet a pedagógusok a következő tanév fejlesztési feladatainak megtervezésekor felhasználhatnak.

5.8. Az értékelés alapjául szolgáló kiegészítők

A tanulókkal szerződést kötünk. A szerződés vonatkozhat tantárgyi teljesítésre, viselkedésre, vagy akár az iskolai életben való legtágabb részvételre; történhet szóban vagy írásban.

Határidejében és tartalmában a pedagógus és a diák (esetenként a szülőt bevonva) megegyezik, ha írásos, aláírásukkal hitelesítik. A szerződés követése minden szerződő félnek dolga. A tanulási folyamat során a diákok a különböző munkáikat – kutatómunkákat – dossziékban, tanulói portfólióban gyűjtik.

5.9. Az értékelés megjelenése a bizonyítványban

A Horizont Iskola értékelési rendszerében – a mindenkori idevonatkozó törvény engedte kereteken belül – elsődlegesen a szövegesen megfogalmazott értékelést használjuk.

A diákról negyedévenként írásbeli szöveges értékelést készítünk (negyedévi, félévi, háromnegyedévi és tanév végi értékelés). Ezeket az értékeléseket a tanuló egy, az iskola által biztosított dossziéba gyűjti (értékelési portfólió).

Az értékelést előkészítik és kiegészítik a mindennapi élet során megjelenő visszajelzések (szóban vagy írásban, pedagógustól, diáktársaktól vagy önértékelés formájában).

5.10. A jutalmazásról

Iskolánk pedagógiai alapelvei szerint az iskolában pedagógiai céllal nem alkalmazunk hagyományos jutalmazási formákat. Szeretnénk, ha a tanulók számára az elvégzett feladat öröme maga lenne a jutalom. Ezért a pedagógusok folyamatosan visszajelzést és pozitív megerősítést adnak a tanulóknak a haladásukról, fejlődésükről, és az elvégzett feladatoknak együtt örülnek velük. A folyamatok megélését, és az elvégzett feladat örömét tekintjük jutalmazásnak.

6. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Elveink – összhangban a pedagógiai programban részletezett Egészségnevelési és környezeti nevelési programmal:

- az ember és a környezete egymással szoros kölcsönhatásban létező egység;
- az egészségnevelés a lelki egészség lehetőségének a megteremtése, és a testi egészséghez kapcsolódó tevékenységek biztosítása, kipróbálása, megélése;
- ehhez biztonságot adó, ítéletmentes, szorongásmentes légkör szükséges;

Az egészség és környezeti nevelés szinterei:

- bármilyen foglalkozás (beszélgettkör, szakóra-jellegű foglalkozások);
- alkalmi események (öko--nap, szabad programok);
- szabadidőben sporttevékenységek kezdeményezése;
- szakkörök, témanapok;
- külsős partnerekkel való együttműködések (pl. Sáfrány kert, szőlészet, stb).

7. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait

Iskolánkban az oktató-nevelő munka során kiemelt feladatként kezeljük az egyéni képességfejlesztést, amely magába foglalja az otthon elkészítendő feladatok optimális mértékét. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy meghatározzuk egy átlagos felkészültségű és képességű tanuló terhelését, illetve lehetőséget kell adnunk mind a felzárkóztatásra szoruló, mind a tehetséges gyermekek számára differenciáltan is vállalt feladatokkal a tanult ismeretek otthoni begyakorlását. A pedagógusoknak ügyelnie kell arra, hogy a gyermekek délutáni tanulási ideje mellett maradjon idő a pihenésre, szórakozásra és főleg alsó tagozatban a játékra, mivel életkori sajátosságaik még megkívánják ezt a formát.

8. Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a pedagógusok módszertani szabadsága érvényesül, ezért - bizonyos elvek mentén - maguk dönthetik el, hogy az adott osztályban vagy csoportban milyen tankönyvekből, könyvekből tanítanak, illetve milyen segédleteket, eszközöket használnak.

Magunk fejlesztünk, készítünk és dolgozunk ki az elsajátítandó tananyaghoz alkalmazható eszközöket. Az iskola tantárgyi programjához, a témahetekhez, projektekhez a pedagógusok a tanulókkal, szülőkkel, a segítőkkel közösen, - de egyénileg is - készíthetnek taneszközöket, társasjátékokat, szemléltető eszközöket, multimédiás, digitális eszközöket, melyet a közösség használhat a későbbiekben is.

A tankönyv kiválasztás elvei:

- alkalmas legyen a differenciált oktatásra,
- lehetőség adjon többféle megközelítésre (elméleti, gyakorlati),
- elsősorban ne ismeretközpontú, hanem készségfejlesztésre alkalmas legyen,
- tagolása áttekinthető legyen,
- a tanulók szívesen vegyék kézbe és forgassák.

9. Foglalkozásaink tematikái és követelményei

A kerettantervben részletezett tantárgyi tematikákat kötelező foglalkozásainkon oktatjuk, a kerettantervben foglaltak szerint. Jelen helyi tantervünkben is összefoglaljuk a tanítandó témákat – ezúttal a foglalkozásaink szerint bontva. (A kerettantervben a témák tantárgyi tematikák szerint vannak csoportosítva.) A tematikák mellé minden foglalkozásunkról írunk ismertetőt, melyben összefoglaljuk az adott foglalkozás sajátosságait.

Kötelező foglalkozásaink a következők:

- magyar nyelv és irodalom;
- matematika;
- testnevelés;
- angol;
- beszélgetőkör;
- csoportjáték;
- kultúrkör;
- környezetismeret;
- természettudomány;
- történelem;
- komplex tudomány;
- informatika;
- tanulásmódszertan;
- projekt;
- ének-zene;

- vizuális kultúra;
- szakkör.

A foglalkozásaink időkorlátairól a kerettanterv rendelkezik. Ennek megfelelően a foglalkozások időtartama 20 perctől 90 percig terjednek. A foglalkozások bemutatásában szereplő óraszámok 45 perces egységekben értendők, és minimum óraszámot jelentenek, vagyis az adott csoport igényei szerint növelhetőek. A minimális óraszámot a kerettanterv napi 245 percben, a maximális óraszámot pedig 300 percben határozza meg.

A tematikai táblázatokban meghatározott óraszámok értelmezésekor figyelembe kell venni, hogy

- az egy adott évfolyamra szóló tematika órászáma az adott évfolyamon, egy tanév alatt teljesítendő (a legtöbb foglalkozásunk ilyen);
- a két adott évfolyamra szóló tematika órászáma az adott két évfolyamon, két tanév alatt teljesítendő – (komplex tudomány, projekt);
- az alsó vagy felső tagozatra szóló óraszámok az adott tagozat négy éve alatt teljesítendő – (szakkör, ünnep, témanap, öko-nap,).

Évenként meghatározott követelmények a kerettantervi tantárgyi tematikákhoz társulnak. Az egyéni haladási ütem miatt a tanuló az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt is igénybe vehet, de legfeljebb 2 évet.

10. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

10.1. A pedagógiai program érvényességi ideje

A Horizont Közösségközpontú Általános Iskola 2016. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő-oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

- A pedagógiai program érvényességi ideje két tanévre – azaz a 2016/2017. és a 2017/2018. tanévre szól.

10.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- Az elkészült pedagógiai program, kialakított helyi tanterv 2016. szeptember 1. napjától kerül bevezetésre felmenő rendszerben.
- A jelen pedagógiai program és helyi tanterv a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba.

10.3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a szülői közösség,
- az iskola fenntartója.

A tanulók a pedagógiai program módosítását a demokratikus gyűléseken javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A módosított pedagógiai program a jóváhagyást követő tanév szeptember első napján kerül bevezetésre.

10.4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézménynél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola nevelői szobájában,
- az iskola igazgatójánál,
- az iskola honlapján.

A megismertetés a tanév elején összehívott szülői közösség gyűlésén történik.

A tájékoztatás kérésének és a tájékoztatás adásának rendje:

- A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat írásban egyénileg, vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, az iskola igazgatóságával, vezetőségével, nevelőtestületével vagy a szülői munkaközösséggel.
- A tájékoztatás kérés rendje: szóban történhet személyesen, telefonon, illetve írásban, levélben, postai és elektronikus úton.
- A tájékoztatás adásának rendje: szóban és írásban történhet személyesen, telefonon, illetve levélben postai és elektronikus úton.

Az iskola honlapján szintén lehetőség nyílik a tájékozódásra és a tájékoztatásra.